Влада - Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 9 (1009) ♦ Вівторок, 17 січня 1995 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: "ПАРЛАМЕНТ – ЦЕ ДЗЕРКАЛО ПРОТИРІЧ СУСПІЛЬСТВА"

Понад 700 журналістів акредитовано у Верховній Раді. Та ось активно висвітлюють її роботу трохи більше ста. Цікаво й те, що український парламент, як епіцентр політичних протиріч держави, постійно в полі зору зарубіжних кореспондентів.

«Я готовий всіляко сприяти журналістам, щоб вони мали змогу всесторонньо й об'єктивно висвітлювати роботу Верховної Ради», — відзначив в ході зустрічі з зарубіжними журналістами Олександр Мороз.

(Закінчення на 2-й стор.).

ЧЕЧНЯ: ВІДЛУННЯ ПОДІЙ

РОЗВЕСТИ ВОРОГУЮЧІ СТОРОНИ

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз має намір звернутися до Голови Держдуми Росії Івана Рибкіна з пропозицією послуг України у розв'язанні чеченського конфлікту.

На думку О. Мороза, передусім необхідно розвести ворогуючі сторони, а вже потім «суворо спитати з обох сторін за порушення Конституції і розв'язання збройного конфлікту». «У Чечні точиться боротьба кількох всеросійських кланів, а народ виступає там у ролі статиста», — заявив глава українського парламенту.

Цитата дня

Сергій КОВАЛЬОВ, уповноважений з прав людини Держдуми Російської Федерації:

— Сьогодні генерал Дудаєв, не без допомоги непродуманих дій російської сторони, оточений і захищений не бандформуваннями, а озброєним народом.

ФЛОТ НЕ ПОДІЛИЛИ. А ВЛАСНИК ВИЗНАЧИВСЯ?

У складі бригади морської піхоти Чорноморського флоту сформовано підсилений батальйон, укомплектований танками і самохідними артилерійськими установками, який, можливо, буде відправлено до Чечні. Однак командування Чорноморським флотом, згідно з україно-російськими домовленостями, знаходиться у підпорядкуванні президентів Росії та України.

Як втручання у справи Чорноморського флоту розцінило командування ЧФ заяву прес-центру ВМС України з приводу чуток про можливу участь піхоти флоту в Чечні.

(Закінчення на 7-й стор.).

НЕ ПОРУШИТИ РІВНОВАГУ ВЛАД

Учора в сесійному залі Верховної Ради України відбулася нарада, в якій взяли участь керівництво Верховної Ради, Прем'єр-міністр України, керівники ряду міністерств і відомств, члени погоджувальної комісії з опрацювання проекту Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні», керівники обласних, районних і міських Рад народних депутатів.

Як зазначив у своєму короткому вступному слові Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, мета цієї наради — звірити свої погляди на політичну реформу, новий етап якої започатковано прийнятими у першому читанні проектами законів «Про місцеві Ради народних депутатів» та «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Олександр Олександрович підкреслив також, що намагання змінити одну гілку влади за рахунок іншої, на його думку, неприпустиме. Потім слово надали керівникам Рад народних депутатів різних рівнів. Усього виявило бажання взяти участь в обговоренні питання про владу близько 30 учасників наради.

КОРДОН У ... ЦЕНТРІ ДЕРЖАВИ

Із внутрішніх митниць України Хмельницька створена в числі перших. Отож, набута практика роботи дала можливість бути серед кращих.

За деякими показниками їй можуть позаздрити навіть прикордонні. Хмельничани першими створили розгалужену систему постів, усерйоз зайнялися підготовкою кадрів — є спеціальний центр. Одне слово, на Хмельницькій митниці ведеться кваліфікована і предметна робота.

(Закінчення на 16-й стор.).

На знімках: (зліва направо) начальник Хмельницької митниці М.Іванюк; начальник вантажного відділу С.Ярунін фіксує китайський товар; за комп'ютером — Л. Кривенчук і Н.Фіголь; інспектор III рангу М.Остап'юк; інспектор Людмила Смолюк.

Фото Іллі СУБОТІНА.

НАШ ВИБІР — РАДИКАЛЬНІ РЕФОРМИ

УХВАЛА Всеукраїнської наради редакторів газет

Учасники Всеукраїнської наради редакторів районних, міських, обласних, регіональних та загальнодержавних газет зазначають, що дводенна конструктивна дискусія про активне задіяння засобів масової інформації на подолання кризових явищ, створення сприятливої інформаційної атмосфери для реформування суспільства, об'єднала нас у головному: альтернативи курсу на економічні реформи не існує, і журналісти чітко орієнтуються саме за компасом радикальних реформ.

Звертаємося до колег, — працівників засобів масової інформації із закликом надавати активну інформаційну підтримку реформам, правдивим словом допомагати людям використати свої сили і здібності для творення матеріальних і духовних благ, трудитися з якнайбільшою користю для себе і для суспільства.

Ми часом по-різному дивимося на причини нинішньої кризи. Та сьогодні потрібна мобілізація всіх на першочергове завдання — врятувати економіку, зберегти державу, виправдати надії людей.

І на цьому шляху немає іншого вибору. Журналісти добре розуміють, що здійснити радикальні реформи без міцної виконавчої влади не можна. А тому вони підтримують проект Конституційного Закону про владу та місцеве органи самоврядування.

Заявляючи про свою готовність підтримати реформаторський курс, ми водночас просимо Президента, Верховну Раду, Кабінет Міністрів України подбати про створення редакціям необхідних умов для випуску і розповсюдження видань, допомогти реалізувати основні положення підготовленої Мінпресінформом Державної програми розвитку національного книговидання і преси до 2000 року, насамперед, щодо зміцнення матеріально-технічної бази друку, створення вітчизняного виробництва паперу та інших поліграфічних матеріалів. Сподіваємося також на позитивне вирішення тих актуальних питань, які порушували на нараді редактори газет, зокрема забезпечити ефективний захист журналістів від свавілля окремих місцевих керівників, тиску різних сил і груп.

Схвалюючи зусилля новоствореного Міністерства у справах преси та інформації щодо державної підтримки періодичних видань, пропонуємо йому свою постійну допомогу в ініціюванні законопроектів і заходів, які сприятимуть підвищенню ролі «четвертої влади» у здійсненні економічних реформ, оновлення всього суспільного життя.

Твердо віримо, що наша держава переборе усі труднощі й перешкоди, захистить свою незалежність, демократичним шляхом вийде на рівень цивілізованих країн світу, і ми своїм чесним, мобілізуючим словом будемо наближувати ці дні, добиватися поліпшення життя народу.

Учасники Всеукраїнської наради редакторів газет.

м.Житомир,
13 січня 1995 року.

Щоб «УНР» звучало чіткіше, ніж «СРСР»

Ініціативний комітет для відзначення проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки повідомив про рішення встановити на фасаді Будинку вчителя по вул. Володимирській, 57, пам'ятну дошку на означення місця, де працювала Центральна Рада під керівництвом Михайла Грушевського. У вестибюлі буде встановлено меморіальну дошку, що увіковічнить проголошення УНР. Готується експозиція, присвячена діяльності Михайла Грушевського. Буде видано біографічний словник членів Центральної Ради та визначних діячів УНР. Ініціативний комітет закликав політичних та громадських діячів підтримати цю акцію. Текст звернення оприлюднено на пам'ятному вечорі з нагоди 60-х роковин з дня смерті Михайла Грушевського. Серед запрошених були екс-президент України Л. Кравчук, останній президент УНР в екзилі М. Плав'юк, голова КУНу С. Стецько.

«ПАРЛАМЕНТ — ЦЕ ДЗЕРКАЛО ПРОТИРІЧ СУСПІЛЬСТВА»

(Початок на 1-й стор.).

Голова Верховної Ради детально охарактеризував основні проблеми діяльності парламенту. На його думку, в його роботі наочно, а подекуди — гротескно, відображаються процеси, що відбуваються у суспільстві. Існування 38 партій, на думку Олександра Мороза, аж ніяк не показник політичної активності народу. Адже більшість з них малочисельна, створена під лідера, не має структур на місцях. Олександр Мороз спростовував часто висловлювану в пресі тезу про існування в парламенті комуністичної більшості. «Статистичні, та й ситуативні дані підтверджують, що у Верховній Раді більшості немає. Це є наслідком виборчої системи, яку я надалі підтримувати не буду, — сказав він. — Маю надію, що найближчим часом більшість сформується. Вона візьме на себе відповідальність за хід подій. Структуризація Верховної Ради проходитиме не за політичною, а за груповою, економічною ознакою».

Основні протиріччя в українському парламенті виникають з приводу трьох кардинальних проблем: економіка, влада, власність. Олександр Мороз розкрив журналістам своє бачення процесів в Україні. Так, він вважає надуманою тезу про протистояння в парламенті реформаторів і консерваторів. Розбіжності існують на рівні розуміння механізмів і темпів реформ. «Парламент однозначно за реформи», — стверджує Олександр Мороз. На його думку, також не існує протистояння поміж гілками влади, а йде пошук кожної з них своїх функцій. «Зараз намагаються проводити реформи актами виконавчої влади в обхід парламенту, — зазначив Голова Верховної Ради. — Трагічні події в Чечні показали, до чого може призвести абсолютний розподіл влади, коли ніхто не прислухається до думки парламенту власної країни».

Коло питань, поставлених в ході зустрічі з зарубіжними журналістами, досить обширне: ставлення до авторитаризму, реакція на дії кримського парламенту, суверенність і соціалізм, ратифікація нульового варіанту, оцінка ситуації в Чечні та Боснії, проведення конференції ДНЯЗ в Україні і навіть, «хто стане українським Мойсеєм?».

Відповідаючи на них, Олександр Мороз, хоча й показав свій дипломатичний дар, але, за загальною оцінкою, був достатньо щирим.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У спільному засіданні комісії з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів, з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку та з питань екологічної політики відповідно до постанови Президії Верховної Ради України від 12 грудня 1994 року продовжили розгляд проекту будівництва нафтоперевалочного комплексу (терміналу) в Одеській області.

Хід підготовки нової редакції проекту Закону про порядок відкликання народного депутата України та характер необхідних змін і доповнень до Регламенту Верховної Ради України аналізувала Комісія з питань регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів.

Комісія з питань законності і правопорядку обговорила поданий Кабінетом Міністрів України проект Положення про порядок видачі, зберігання, застосування вогнепальної зброї народними депутатами України та окремими посадовими особами апарату Верховної Ради України. Відповідно до висновку Комісії, користування зброєю зазначеними особами доцільно організувати у повній відповідності з правилами існуючої дозвільної системи з віднесенням на їх рахунок витрат, які реально з цим пов'язані.

Обговорено також деякі розбіжності між положеннями Повітряного кодексу України і Закону України про статус народного депутата у частині правового захисту депутатської недоторканності, а також пропозиції народних депутатів України щодо приведення масштабів адміністративних штрафів у відповідність до зрослих обсягів грошового обігу та щодо встановлення адміністративної і кримінальної відповідальності фізичних та юридичних осіб за спекуляцію медикаментами. Крім того, Комісія розглянула клопотання Генерального прокурора України про дачу згоди на притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів голови Новгородківського районного суду Кіровоградської області Т.Дем'яненко і судді Краснодонського міського суду Луганської області В.Целуйка. З усіх зазначених питань Комісія прийняла відповідні рішення.

Комісія з питань культури і духовності розглянула ряд законопроектів щодо оподаткування. Народні депутати внесли пропозиції і уточнення до проектів законів про податок на добавлену вартість, про прибутковий податок з громадян і про податок на майно підприємств. Були напрацьовані умови оподаткування організацій та підприємств у галузі культури. За участю представника Адміністрації Президента розглянуто проект Закону про державну владу і місцеве самоврядування.

Прес-служба Верховної Ради України.

ПОРАДУВАТИ НЕ ЗМІГ

Прем'єр-міністр України Віталій Масол відвідав Київський політехнічний інститут. На зустрічі з адміністративною радою цього провідного вузу країни мова йшла про реальний стан справ у освітянській галузі, зокрема у тих вищих навчальних закладах, які, готуючи інженерні та наукові кадри, традиційно були своєрідними гарантами науково-технічного прогресу. Всі вони, так само, як і КПІ, опинилися у скруті. Потерпають не лише студенти та викладачі від надзвичайно низьких стипендій та затримок із виплатою заробітної плати, страждає й якість навчання, адже на багатьох факультетах виникають проблеми з апаратурою, обладнанням та реактивами. На їх придбання немає коштів.

На жаль, Віталій Масол, сам колишній випускник КПІ, не зміг порадувати керівників вузу, деканів факультетів та завідуючих кафедрами райдужною перспективою. Якщо промисловість не запрацює, становище у тих галузях, які фінансуються виняткво з держбюджету, ще більше погіршає, констатував Прем'єр-міністр. Розпочався новий рік, а за 12 днів січня до держбюджету ще не надійшло жодного карбованця.

КРИМ: ЗНОВУ ПОЛІТИЧНІ АМБІЦІЇ

Перші два тижні нового, 1995-го, року показали, що конфронтація між президентом і ВР Криму не лише не спадає, а навіть поглиблюється. Хоча наприкінці минулого року голова ВР Криму Сергій Цеков заявив на прес-конференції, що мав зустріч з президентом Юрієм Мєшковим (правда, не захотів розголошувати, про що на ній ішлося), все ж невідомо, з якої причини не було в телевізійному ефірі записаного напередодні новорічного привітання президента автономії кримчанам. Про це з обуренням говорив у виступі по Кримському телебаченню вже цього року Ю. Мєшков. Погіршення економічної ситуації в автономній республіці він пояснив відставкою попереднього уряду — віце-прем'єра Євгена Сабурова, а також тим, що через втрату ним, президентом, повноважень глави виконавчої влади не реалізуються президентські проекти. «Сьогодні в уряді є хапуги і хабарники», — сказав Мєшков. Президент погодився з висновками соціологічної служби, що влада на півострові належить мафії, натякнувши при цьому на її зв'язок з депутатським корпусом. Саме це, на думку президента, і заважає боротьбі зі злочинністю. «Мафія ще скаже своє слово, коли почнеться розподіл власності», — наголосив Мєшков. Президент автономії сказав також, що має намір добиватися повернення своїх повноважень і розраховує на підтримку виборців, котрим він знову обіцяв і громадянство, і рублеву пенсію.

А тим часом Президія ВР Криму прийняла постанову, якою зобов'язала управління справами парламенту звільнити у будинку ВР Криму цілий ряд кабінетів, зайнятих «скасованою Президією Верховної Ради Криму службою безпеки президента Республіки Крим». Але, як повідомив на засіданні Президії заступник голови ВР Криму Олексій Мельников, Мєшков зажадав для своєї команди ще 34 кабінети.

На парламентських слуханнях у ВР Криму розглянуто законопроект «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, районних у містах Рад». І знову, як і під час обговорення даного проекту на пленарному засіданні парламенту наприкінці минулого року, суперечки виникли навколо введення запропонованих фракцією «Курултай» 20-відсоткових квот для депортованих народів. Голова фракції «Курултай» Рефат Чубаров зазначив, зокрема, що необхідно забезпечити пропорційне представництво в усіх Радах громадян, депортованих Криму, а також їхніх нащадків.

Газета «Крымская правда» публікує соціологічне дослідження під пишномовним заголовком: «Хто Росію любить більше?». При цьому констатує: «Севастопольці, які й раніше більш активно голосували за незалежність України, тепер також проявили більше прихильності до новоутвореної держави» (на відміну від сімферопольців. — Авт.).

Як бачимо, і з початком нового року політичні амбіції в Криму превалюють. Що ж до економічних проблем, то, вважають тут, вони можуть зачекати.

Олександр ПІЛАТ.

Новорічний оптимізм депутата Рябченка

Чи не найвизначальнішою подією в роботі парламенту України, яка відбулася останніми днями минулого року, народний депутат Олександр Рябченко назвав прийняття прогресивного закону про оподаткування прибутку підприємств.

У прес-клубі ринкових реформ Олександр Володимирович зустрівся з дніпропетровськими журналістами і заявив: те, про що так довго і багато говорили, сперечалися і мріяли, сталося. Прийнято, нарешті, закон, який знімає податковий прес з виробників і, навпаки, заохочує їх, а також започатковує довгождане формування бюджету знизу доверху. Це по-перше, а по-друге, закон захищатиме економіку від свавілля урядових структур, оскільки ще одна принципова його ознака — постійність і довготривалість.

В новому році, на думку О.Рябченка, головне, що мають зробити його колеги-депутати, — це, кінець кінцем, прийняти чітке строге законодавство щодо приватизації. Процес, мовляв, уже йде, але надто викривлено і без залучення широких мас населення. «Аби населення не залишилося ошуканим та біля розбитих ночов, потрібні негайно порядні, чесні та справедливі закони щодо цього», — сказав О.Рябченко.

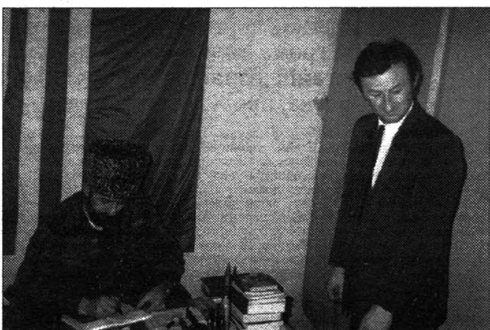
Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Точка зору

ІЗ ГРОЗНОГО ДОБРЕ ВИДНО ПРАВДУ:
КОЖЕН БУДИНОК — ФОРТЕЦЯ, КОЖЕН ЧОЛОВІК — ВОЇН

Такою побачив Чечню народний депутат України Михайло Ратушний. Ось що він розповів нашому кореспонденту

— Контакти із президентом та урядом Чечні ми налагодили досить давно. Представники Чечні також неодноразово приїжджали в Україну, зокрема для участі у роботі Конгресу антибольшевицького блоку народів. Отже, ми володіли необхідною інформацією і знали людей, до яких їхали. У складі делегації був також депутат парламенту Чечні Саїд Абуслімов, який незадовго до цього приїхав в Україну, Марія Базелюк, голова українського комітету антибольшевицького блоку народів, та ще кілька чоловік. Весь Кавказ заблоковано. До Грозного ми добиралися досить довго: планували бути там у новорічну ніч, а доїхали аж 3 січня. Довгий шлях мав і позитивні риси — ми змогли безпосередньо зустрітися з представниками різних народів, що населяють Кавказ, і проаналізувати їхнє ставлення до чеченських подій. Не обійшлося і без деяких сюрпризів: скажімо у Тбілісі, нас біля трапу літака затримали спецслужби Грузії і протримали майже добу. Але попри все, нам удалося пробитися до Грозного, де ми були два дні. 3 січня мали зустріч із президентом Чечні Джохаром Дудаєвим, під час якої передали заяву Верховної Ради України, звернення до Державної думи Росії та звернення 105 депутатів Верховної Ради України до Генерального секретаря ООН про необхідність негайного скликання сесії ООН для розгляду ситуації в Чечні. Також мали зустрічі із віце-президентом Чеченської Республіки Зеліміханом Яндербієвим, головою чеченського парламенту Ахадом Ідіговим, командуючим збройними силами Конфедерації народів Кавказу Шамілем Басаєвим. 5 січня ми відвідали селище Шалі, яке за день до того було вщент розбомблене російською авіацією. Там бомбардували похоронну процесію, а далі пологовий будинок та інші «стратегічні» об'єкти. А загалом протягом тільки 3—4 січня масовим бомбардуванням було піддано 75 населених пунктів Чечні.

— Чи ведуться підрахунки втрат хоча б з боку чеченців?

— Точних цифр нам назвати не могли, оскільки в республіці немає регулярної армії, а воює ополчення — чи не кожен чоловік від чотирнадцяти років. Але втрати здебільшого припадають на мирне населення, оскільки військові мають місця дислокації у сховищах, а до того ж вони набагато мобільніші. Щодо російських втрат, то можу лише сказати, що 3—4 січня місто було всіяне трупами російських солдатів. (Російське командування не пішло на те, щоб тимчасово припинити вогонь і поховати мертвих. І собаки розтягують їх по місту). Це жахливо. За що гинуть люди?! На основі аналізу можна дійти висновку, що коли в результаті наступу у новорічну ніч російські війська втратили більше 270 одиниць бронетехніки, то самі лише екіпажі танків, беемпе чи бетеерів становлять більше тисячі чоловік. А якщо до цього додати тих бійців мотопіхоти, що їхали в БМП, то втрати будуть ще більшими. На мою думку, від початку агресії з російського боку загинуло до 10 тисяч військовослужбовців. Скажімо, коли чеченські парламентери зустрічалися з командиром російського підрозділу, маючи на меті домовитися про тимчасове припинення вогню, щоб зібрати трупи, то цей командир їм заявив, що російське телебачення безбожно бреше про кількість жертв, оскільки в його підрозділі щодня гине до 150 чоловік. А це говорить лише про те, що російське командування, аби не викликати масового протесту матерів, поки що не відправляє убитих додому, а переховує трупи у морозильних камерах у Моздоці, Ставрополі та інших містах. І про це є численні свідчення. Водночас є свідчення і про те, що багатьох убитих просто ховають у братських могилах, щоб втрати були «нижчі від запланованих». Вважаю, що у цьому проявляється варварське ставлення не лише до чеченського, але й до власного народу.

У чеченців, повторюю, немає регулярної армії у традиційному розумінні. Воює нація. Кожен будинок — фортеця, кожен чоловік — воїн. А щодо тактики ведення бойових дій, то наведу лише один приклад. На відстані кількох кілометрів стояли два російських підрозділи, а між ними невеликий лісок. 25 чеченських ополченців у присмерку наблизилися до одного із них і відкрили хаотичний вогонь із усіх видів зброї, а потім почали планомірно відступати в бік іншого російського підрозділу. А там подумали, що на них напали чеченці, і почали наступ на лісок, поливаючи його вогнем з усіх видів зброї. Чеченські ополченці у цей час вислизнули з-поміж них. У результаті російські підрозділи накрили один одного «градом». Джохар Дудаєв розповідав, що вони дуже хвилювалися, чи не злякаються ополченці танкової армади. Але сьогодні серед чеченців ходить приказка: танк — найстрашніша зброя для того, хто в ньому сидить.

— Чи зустрічалися ви з військовополоненими?

— Так. І вважаю, що одним із чинників перемоги чеченського духу є ставлення до військовополонених. В умовах щоденного бомбардування, артобстрілів, безперервної агресії до військовополонених ставляться по-людськи, надають їм необхідну медичну допомогу, годують тим, що їдять самі. Натомість відомий випадок, коли російські війська захопили шістьох поранених чеченців і, піднявши їх на вертольоті над ущелиною, на очах у всіх, в тому числі і представників преси, кинули вниз. Але загалом чеченці в полон не здаються, тому і російське телебачення ще жодного разу не показало полонених чеченців.

— Дуже багато питань виникає щодо участі громадян України у чеченських подіях. Зокрема, в той час, коли ви перебували у Грозному, російські засоби масової інформації повідомили про те, що чеченці розстріляли 50 українських добровольців, які хотіли покинути зону конфлікту. Чи зустрічали ви у Грозному українців?

— Ми зустрічалися з громадянами Чеченської Республіки із селищ Первомайське, Петропавловське, станиці Козачої, які усвідомлюють себе українцями і воюють на стороні Дудаєва. А щодо добровольців (не найманців) — громадян України, то вони теж там є, хоча їх не так багато, як про це говорять у Росії. Я мав з ними зустрічі і зрозумів, що поїхали вони туди з власної волі, виходячи з того, що сьогодні Чечня, а завтра може бути Україна. Про них серед чеченців (та й серед росіян — але з іншою оцінкою) ходять легенди: якраз перед нашим приїздом українські добровольці захопили кілька бетеерів і беемпе. Українські добровольці не належать до якоїсь однієї політичної організації, але всі вони усвідомлюють себе українськими націоналістами. Разом з тим, потрібно відзначити, що чеченське керівництво намагається якось уберегти українських добровольців від участі в активних бойових діях. Також я зустрічався там із кримськими татарами — громадянами України.

— Наскільки відповідає дійсності твердження російського керівництва про те, що у Чечні воюють тисячі найманців із мусульманських країн та що їм платять по тисячі доларів на добу?

— В основному воює озброєний народ. Разом з тим ми зустрічалися із чеченцями, які приїхали з Турції, Пакистану та інших країн. Можливо, саме їх російське командування видає за найманців. Але я, будучи там, найманців не зустрічав. Розмовляючи, скажімо, з йорданцями, я з'ясував, що вони воюють не за гроші, а проти російської окупації.

— Як у Чечні сприймають заяви російського керівництва?

— Із Грозного дуже добре видно правду. Особливо, коли під час бомбардування «Останкіно» озвучує заяви про те, що Грозний не бомбардується чи не з 26 грудня.

Звичайно, Грозний може бути захоплений. Але з військового боку це мало що дасть: на сьогодні чеченці у кілька разів краще озброєні, ніж на початку воєнних дій, а тому перейдуть до партизанської війни. І я лише повторю слова Джохара Дудаєва, який сказав, що йому шкода тих росіян, які здійснюватимуть імперську політику в Чечні протягом наступних 15 років. Тому потрібно шукати політичний вихід. Не знаю тільки, чи зможуть російські політики погодитися з правом нації на самовизначення. Насправді Чечня ніколи добровільно не входила до складу Росії і тому за 300 років пережила шість геноцидів. Всі досьогоднішні дії російського командування спрямовані на те, щоб Чечня залишилася без чеченців. І про це треба говорити у повний голос.

Президент США Клінтон своєю заявою в Будапешті про те, що це внутрішня справа Росії і що світове співтовариство бажало б лише, щоб проблему було вирішено малою кров'ю, фактично санкціонував агресію в Чечні. Я бачив цю «малу» кров.

На мою думку, події в Чечні зруйнували два міфи: стосовно російської демократії та стосовно ліберального світу, який начебто готовий твердо стояти в обороні прав людини та прав народів. Тож у цьому контексті ми маємо запитати себе: чи повинні надалі на території України залишатися війська іншої держави, чи не буде їх використано в такий же спосіб, як у Чечні?

29 грудня минулого року в Києві було створено міжпарламентський антиімперський координаційний комітет, до складу якого ввійшли депутати парламентів України, Азербайджану, Литви, Чеченської Республіки, Молдови, Башкортостану, Естонії, Білорусі, Таджикистану та виявили бажання приєднатися парламентарії інших пострадянських держав. Головне завдання цього комітету — відстоювати права нації і права людини. А в Україні ми повинні не допустити підписання з Єльциним російсько-українського договору про дружбу та співробітництво. Якщо ми його підпишемо, то це буде рівнозначно діям США, коли вони у 1933 році визнали СРСР. У тому році, коли від штучного голоду помирали мільйони українців. Повертаючись до діяльності комітету, скажу, що значною мірою саме завдяки співпраці із парламентаріями інших країн нам удалося відвідати Грозний і передати хоча б мінімальну кількість медикаментів. Сподіваюся, що найближчим часом нам вдасться відправити до Чечні літак із медикаментами, зібраними по всій Україні. І на завершення, користуючись нагодою, що даю інтерв'ю найтиражнішій газеті України, хочу передати слова подяки президента Чеченської Республіки Ічкерія Джохара Дудаєва всім тим, хто підтримує чеченський народ у відстоюванні незалежності і сподівання, що першою державою, яка визнає незалежну Чеченську Республіку Ічкерію, буде Україна.

Вів інтерв'ю Сергій ЛАВРЕНЮК.

На фото: Михайло Ратушний і віце-президент Чеченської Республіки Зелімхан Яндербієв під час передачі гуманітарної допомоги; вулиці Грозного.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів

Заслухавши інформацію Голови Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю І.В.Яковенка про страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, Верховна Рада України **постановляє**:

1. Інформацію Голови Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю І.В.Яковенка про страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів взяти до відома.

2. Кабінету Міністрів України:

а) призупинити дію Постанови Кабінету Міністрів України від 7 червня 1994 року № 372 «Про затвердження Положення про порядок і умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів»;

б) разом з комісіями Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності та з питань бюджету проаналізувати діючі законодавчі акти в галузі страхування, діяльність страхових компаній та внести необхідні пропозиції на розгляд Верховної Ради України;

в) разом з комісіями Верховної Ради України з питань законності і правопорядку, з питань фінансів і банківської діяльності подати в місячний термін на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Цивільного кодексу України про запровадження обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, а також проект законодавчого акта із цього питання.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності та з питань бюджету.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ, 28 грудня 1994 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про продовження дії Закону України «Про запобіжне затримання особи»

Верховна Рада України **постановляє**:

1. На зміну пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 29 липня 1994 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про запобіжне затримання особи» продовжити дію цього Закону до 1 липня 1995 року.

2. Звернути увагу Генерального прокурора України Дацюка В.В., міністра внутрішніх справ України Радченка В.І. на допущені в процесі застосування норм Закону України «Про запобіжне затримання особи» порушення вимог цього Закону та зажадати від них забезпечити в подальшій роботі неухильне дотримання особовим складом правоохоронних органів законності, прав і свобод громадян.

Генеральній прокуратурі України, Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України щоквартально доповідати Верховній Раді України про хід виконання вимог цієї Постанови.

3. Генеральній прокуратурі України дати правову оцінку і вжити відповідних заходів (реагування) щодо кожного факту порушень Закону України «Про запобіжне затримання особи», про що доповісти Верховній Раді України до 1 лютого 1995 року.

4. Контроль за виконанням цієї Постанови та Закону України «Про запобіжне затримання особи» покласти на комісії Верховної Ради України з питань законності і правопорядку, боротьби з організованою злочинністю і корупцією, оборони і державної безпеки, правової політики і судово-правової реформи, прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ, 22 грудня 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду»

Верховна Рада України постановляє:

1. Ввести в дію Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» з дня його опублікування.

2. Громадяни мають право на відшкодування шкоди відповідно до положень цього Закону, якщо умови, зазначені у частині 1 статті 1 Закону, виникли після набрання ним чинності.

3. Положення щодо застосування цього Закону приймається Міністерством юстиції України, Генеральною прокуратурою України та Міністерством фінансів України за погодженням з Верховним Судом України, Міністерством внутрішніх справ України і Службою безпеки України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ, 1 грудня 1994 року.

Стаття 1. Відповідно до положень цього Закону підлягає відшкодуванню шкода, завдана громадянинові внаслідок:

1) незаконного засудження, незаконного притягнення як обвинуваченого, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході розслідування чи судового розгляду кримінальної справи обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян;

2) незаконного застосування адміністративного арешту чи виправних робіт, незаконної конфіскації майна, незаконного накладення штрафу;

3) незаконного проведення оперативно-розшукових заходів, передбачених законами України «Про оперативно- розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та іншими актами законодавства.

У випадках, зазначених у частині 1 цієї статті, завдана шкода відшкодовується в повному обсязі незалежно від вини посадових осіб органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду.

Стаття 2. Право на відшкодування шкоди в розмірах і в порядку, передбачених цим Законом, виникає у випадках:

1) постановлення виправдувального вироку суду;

2) закриття кримінальної справи за відсутністю події злочину, відсутністю у діянні складу злочину або недоведеністю участі обвинуваченого у вчиненні злочину;

3) відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи з підстав, зазначених у пункті 2 частини 1 цієї статті;

4) закриття справи про адміністративне правопорушення.

Право на відшкодування шкоди, завданої зазначеними у статті 1 цього Закону оперативно-розшуковими заходами до порушення кримінальної справи, виникає за умови, що протягом шести місяців після проведення таких заходів не було прийнято рішення про порушення за результатами цих заходів кримінальної справи або таке рішення було скасовано.

Стаття 3. У наведених в статті 1 цього Закону випадках громадянинові відшкодовуються (повертаються):

1) заробіток та інші грошові доходи, які він втратив внаслідок незаконних дій;

2) майно (в тому числі гроші, грошові вклади і відсотки по них, цінні папери та відсотки по них, частка у статутному фонді господарського товариства, учасником якого був громадянин, та прибуток, який він не отримав відповідно до цієї частки, інші цінності), конфісковане або звернене в доход держави судом, вилучене органами дізнання чи попереднього слідства, органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також майно, на яке накладено арешт;

3) штрафи, стягнуті на виконання вироку суду, судові витрати та інші витрати, сплачені громадянином;

4) суми, сплачені громадянином у зв'язку з поданням йому юридичної допомоги;

5) моральна шкода.

Стаття 4. Відшкодування шкоди у випадках, передбачених пунктами 1, 3, 4 і 5 статті 3 цього Закону, провадиться за рахунок коштів державного бюджету. Розмір сум, які передбачені пунктом 1 статті 3 цього Закону і підлягають відшкодуванню, визначається з урахуванням заробітку, не одержаного громадянином за час відсторонення від роботи (посади), за час відбування кримінального покарання чи виправних робіт як адміністративного стягнення.

Майно, зазначене в пункті 2 статті 3 цього Закону, повертається в натурі, а в разі неможливості повернення в натурі його вартість відшкодовується за рахунок тих підприємств, установ, організацій, яким воно передано безоплатно. Вартість жилих будинків, квартир, інших споруд відшкодовується лише у разі, якщо зазначене майно не збереглося в натурі і громадянин відмовився від надання йому рівноцінного жилого приміщення з безоплатною передачею у його власність або у разі згоди на це громадянина. Вартість втраченого житла відшкодовується, виходячи з ринкових цін, що діють на момент звернення громадянина про відшкодування шкоди.

У разі ліквідації підприємств, установ, організацій, яким майно було передано безоплатно, або недостатності у них коштів для відшкодування шкоди вартість майна (частина вартості) відшкодовується за рахунок державного бюджету.

Вартість майна визначається за цінами, що діють на момент прийняття рішення про відшкодування шкоди. У разі пошкодження майна завдана шкода відшкодовується повністю.

Відшкодування моральної шкоди провадиться у разі, коли незаконні дії органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду завдали моральної втрати громадянинові, призвели до порушення його нормальних життєвих зв'язків, вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя.

Моральною шкодою визнаються страждання, заподіяні громадянинові внаслідок фізичного чи психічного впливу, що призвело до погіршення або позбавлення можливостей реалізації ним своїх звичок і бажань, погіршення відносин з оточуючими людьми, інших негативних наслідків морального характеру.

Стаття 5. У разі смерті громадянина право на відшкодування шкоди у випадках, передбачених пунктами 1, 2, 3 і 4 статті 3 цього Закону, у встановленому законодавством порядку переходить до його спадкоємців.

Стаття 6. Громадянин, звільнений з роботи (посади) у зв'язку з незаконним засудженням або відсторонений від посади у зв'язку з незаконним притягненням до кримінальної відповідальності, має бути поновлений на колишній роботі (посаді), а в разі неможливості цього (ліквідація підприємства, установи, організації, скорочення посади, а також наявність інших передбачених законом підстав, що перешкоджають поновленню на роботі (посаді) — йому має бути надано державною службою зайнятості іншу підходящу роботу. Робота (посада) надається громадянинові не пізніше місячного терміну з дня звернення, якщо воно надійшло протягом трьох місяців з моменту набрання законної сили виправдувальним вироком або винесення постанови (ухвали) про закриття кримінальної справи за відсутністю події злочину, відсутністю у діянні складу злочину або недоведеністю участі обвинуваченого у вчиненні злочину.

У випадках, зазначених у частині 1 цієї статті, запис про звільнення з роботи (посади), зроблений у трудовій книжці, визнається недійсним. На вимогу громадянина власник або уповноважений ним орган у триденний термін видає йому дублікат трудової книжки без запису, який визнано недійсним.

Стаття 7. Термін перебування під вартою, термін відбуття покарання, а також час, протягом якого громадянин не працював у зв'язку з незаконним відстороненням від роботи (посади), зараховується як до загального трудового стажу, так і до стажу роботи за спеціальністю, стажу державної служби, безперервного стажу.

Трудовий стаж робітників і службовців, а також стаж роботи осіб, які працювали на підставі членства (в кооперативі, колгоспі тощо), обчислений із зарахуванням періодів, зазначених у частині 1 цієї статті, враховується при наданні робітникам, службовцям і зазначеним особам різних пільг і переваг, в тому числі при призначенні пенсій і допомоги по державному соціальному страхуванню. Робітникам і службовцям цей стаж враховується також при призначенні пенсій на пільгових умовах і за вислугу років, при встановленні розмірів місячних ставок (службових окладів) залежно від тривалості роботи за спеціальністю, а також при виплаті разової винагороди або відсоткових надбавок за вислугу років.

Стаття 8. При призначенні пенсії за віком на пільгових умовах періоди, зазначені в частині 1 статті 7 цього Закону, на вибір громадянина, який звернувся за пенсією, прирівнюються до роботи, яка передувала незаконному засудженню чи незаконному притягненню до кримінальної відповідальності або яку він мав після звільнення від кримінальної відповідальності чи після відбування покарання.

Стаття 9. Місцеві органи влади і самоврядування протягом місяця з дня звернення повертаються громадянинові, який втратив право користування жилим приміщенням внаслідок незаконного засудження, жиле приміщення, яке він займав раніше, а якщо воно не збереглося в натурі, протягом шести місяців з дня звернення громадянина позачергово надають йому в тому ж населеному пункті рівноцінне впорядковане жиле приміщення з урахуванням складу сім'ї та діючих норм жилої площі.

Стаття 10. Якщо громадянин у зв'язку з незаконним засудженням був позбавлений військових або інших звань, а також державних нагород, йому поновлюються звання і повертаються нагороди.

Стаття 11. У разі постановлення виправдувального вироку, закриття кримінальної справи за відсутністю події злочину, відсутністю у діянні складу злочину або недоведеності участі громадянина у вчиненні злочину, а також у разі закриття справи про адміністративне правопорушення орган дізнання, слідчий, прокурор або суд зобов'язані роз'яснити громадянинові порядок поновлення його порушених прав і відшкодування іншої шкоди, а також на його прохання в місячний термін письмово повідомити про своє рішення трудовий колектив або громадські організації за місцем проживання.

Якщо відомості про засудження або притягнення громадянина до кримінальної відповідальності, застосування до нього як запобіжного заходу взяття під варту чи накладення на нього адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт були опубліковані в пресі, то на вимогу цього громадянина, а в разі його смерті на вимогу його родичів чи органу дізнання, слідчого, прокурора або суду редакції протягом одного місяця роблять повідомлення про рішення, що реалібітує громадянина, відповідно до статті 37 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

Стаття 12. Розмір відшкодовуваної шкоди, зазначеної в пунктах 1, 3, 4 статті 3 цього Закону, залежно від того, який орган здійснював слідчі дії чи розглядав справу, в місячний термін з дня звернення громадянина визначають відповідні органи дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суд, про що виносять постанову (ухвалу). Якщо справу закрито судом при розгляді її в касаційному порядку або в порядку нагляду, зазначені дії провадить суд, що розглядав справу у першій інстанції.

У разі незгоди з винесеною постановою (ухвалою) про відшкодування шкоди громадянин відповідно до положень цивільного процесуального законодавства може оскаржити постанову до суду, а ухвалу суду — до суду вищої інстанції в касаційному порядку. Оскарження до суду не позбавляє громадянина права звернутись із скаргою до відповідного прокурора.

Стаття 13. Питання про відшкодування моральної шкоди за заявою громадянина вирішується судом відповідно до чинного законодавства в ухвалі, що приймається згідно з частиною 1 статті 12.

Розмір моральної шкоди визначається з урахуванням обставин справи в межах, встановлених цивільним законодавством.

Відшкодування моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом провадиться виходячи з розміру не менше одного мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством чи судом.

Стаття 14. Заяву про оскарження постанови про відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства чи прокуратури, на вибір громадянина може бути подано до суду за місцем його проживання або місцезнаходженням відповідного органу дізнання, попереднього слідства чи прокуратури. Сторони в цих справах звільняються від сплати судових витрат.

Стаття 15. Поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав та відшкодування іншої шкоди, завданої військовослужбовцю Збройних Сил України, Прикордонних військ України, Національної гвардії України, інших військових формувань, створюваних відповідно до законодавства України, а також особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України, провадиться за правилами, встановленими цим Законом.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ, 1 грудня 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про нотаріат» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 39, ст.383) та з метою подальшого вдосконалення законодавства Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни і доповнення до таких законодавчих актів України:

І. У Цивільному процесуальному кодексі України:

1. Главу 39 викласти у такій редакції:

«Глава 39

Оскарження нотаріальних дій або відмови в їх вчиненні

Стаття 285. Право на подання скарги, заяви

Заінтересована особа, яка вважає неправильною вчинену нотаріальну дію або відмову у вчиненні нотаріальної дії, вправі подати про це скаргу до районного (міського) суду за місцезнаходженням державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву, виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів чи робочого місця приватного нотаріуса.

Скарги на неправильне посвідчення заповітів і доручень або на відмову в їх посвідченні посадовими особами, зазначеними у статті 40 Закону України «Про нотаріат», подаються до суду за місцезнаходженням відповідно лікарні, іншого стаціонарного лікувально-профілактичного закладу, санаторію, будинку для престарілих та інвалідів, експедиції, госпіталю, військово-лікувального закладу, військової частини, з'єднання, установи, військово-навчального закладу, місця позбавлення волі.

Скарги на неправильне посвідчення заповіту або на відмову в його посвідченні капітаном морського судна або судна внутрішнього плавання, що плаває під прапором України, подаються до суду за місцем порту приписки судна.

Прокурор може звернутися до суду з заявою на неправильно вчинену нотаріальну дію або відмову у вчиненні нотаріальної дії.

Спір про право, оснований на вчиненій нотаріальній дії, розглядається судом у порядку позовного провадження.

Стаття 286. Строк на подання скарги, заяви

На подання скарги, заяви встановлюється десятиденний строк з дня вчинення неправильної нотаріальної дії або відмови вчинити нотаріальну дію.

Стаття 287. Порядок подання скарги, заяви

Скарга, заява через нотаріуса або посадову особу, яка вчиняє нотаріальні дії, подаються до суду. Нотаріус або посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, повинні передати скаргу, заяву із своїм поясненням щодо суті скарги, заяви разом з оригіналами або копіями потрібних документів до суду не пізніше трьох днів з дня одержання скарги, заяви.

Стаття 288. Рішення по скарзі, заяві

У разі задоволення скарги, заяви суд постановляє рішення про скасування вчиненої нотаріальної дії або зобов'язує нотаріуса чи посадову особу, яка вчиняє нотаріальні дії, вчинити нотаріальну дію.

Копія рішення надсилається нотаріусу чи посадовій особі, яка вчиняє нотаріальні дії;

2. Пункт 5 частини першої статті 348 викласти в такій редакції:

«5) виконавчі написи нотаріусів»;

3. Пункт 2 статті 349 викласти в такій редакції:

«2) виконавчі написи нотаріусів».

П. У Цивільному кодексі Української РСР:

1. У пункті 2 частини другої статті 65 слова «державних нотаріальних контор та інших органів, що вчиняють нотаріальні дії» замінити словами «державних нотаріальних контор, приватних нотаріусів, посадових осіб та органів, що вчиняють нотаріальні дії»;

2. У статті 177:

у частині першій слова «депозит державної нотаріальної контори, яка повідомляє про це кредитора» замінити словами «депозит державної нотаріальної контори або приватного нотаріуса, які повідомляють про це кредитора»;

частину другу після слів «депозит державної нотаріальної контори» доповнити словами «або приватного нотаріуса»;

3. Статтю 352 після слів «депозит державної нотаріальної контори» доповнити словами «або приватного нотаріуса»;

4. У статті 542:

у пункті 2 слова «під прапором СРСР» замінити словами «під прапором України»;

у пункті 5 слова «державних нотаріальних контор та інших органів, що вчиняють нотаріальні дії» замінити словами «державних нотаріальних контор, приватних нотаріусів, посадових осіб та органів, що вчиняють нотаріальні дії»;

5. У статті 543 слова «державного нотаріуса або іншої службової особи, яка вчиняє нотаріальні дії (стаття 542 цього Кодексу)», замінити словами «нотаріуса або посадової особи, яка посвідчує заповіти, прирівнювані до нотаріально посвідчених (стаття 542 цього Кодексу)»;

6. Частину третю статті 544 викласти в такій редакції:

«Заповідач може скасувати або змінити заповіт, подавши про це заяву нотаріусу, завідуючому державним нотаріальним архівом, а в населених пунктах, де немає нотаріусів, — посадовій особі виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії»;

7. Частину першу статті 558 викласти в такій редакції:

«Державний нотаріус за місцем відкриття спадщини або за місцезнаходженням спадкового майна, а в населених пунктах, де немає державної нотаріальної контори, — посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, вживають заходів до охорони спадкового майна, коли це потрібно в інтересах спадкоємців, відказоодержувачів, кредиторів або держави»;

8. Статтю 559 викласти в такій редакції:

«При наявності у складі спадщини майна, що потребує управління (жилий будинок тощо), а також у разі пред'явлення позову кредиторами спадкодавця до прийняття спадщини спадкоємцями державний нотаріус призначає хранителя майна, а в населених пунктах, де немає державного нотаріуса, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, призначає над зазначеним майном опікуна».

III. У законі України «Про заставу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 47, ст.642):

1. У частині другій статті 13 слова «в нотаріальних органах» виключити;

2. У частинах шостій та сьомій статті 20 слова «виконавчого напису нотаріальних органів» замінити словами «виконавчого напису нотаріусів»;

3. У статті 29 та у частині третій статті 53 слова «депозит нотаріальної контори» замінити словами «депозит державної нотаріальної контори, приватного нотаріуса»;

4. У частині другій статті 32 слова «нотаріальна контора» замінити словами «державний нотаріус» та доповнити цю частину реченням такого змісту: «Якщо такий договір посвідчений приватним нотаріусом, підставою для накладення державним нотаріусом заборони є повідомлення приватного нотаріуса про посвідчення ним договору, яким передбачається накладення заборони відчуження».

IV. У частині п'ятій статті 6 Закону України «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 11, ст.150) слова «а з громадян — через нотаріальні контори за виконавчими написами» замінити словами «а з громадян — за виконавчими написами нотаріусів».

V. У пункті 8 частини першої статті 11 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 6, ст 37; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 15, ст.84) слова «або через нотаріальні контори за виконавчими написами» замінити словами «або за виконавчими написами нотаріусів».

VI. У статті 8 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 8-93 «Про стягнення не внесених у строк податків і неподаткових платежів» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст.114) слова «або через нотаріальні контори за виконавчими написами» замінити словами «або за виконавчими написами нотаріусів».

Президент України Л.КУЧМА.
м.Київ, 14 грудня 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до Кримінально-процесуального кодексу України такі зміни і доповнення:

1. У статті 112:

у частині другій:

цифри «81 — 83» замінити словами і цифрами «частинами 2, 3, і 4 статей 81, 82, частинами 2 і 3 статті 83, статтями»;

цифри «108^1» виключити;

цифри «140 — 144» замінити словами і цифрами «частинами 2, 3 і 4 статей 140 і 141, статтею 142, частинами 2 і 3 статті 143, статтею 144»;

слова і цифри «статтями 148^2, 148^3, 148^4 » замінити словами і цифрами «статтею 148^2, частиною 2 статті 148^4, статтями»;

слова і цифри «частинами 1, 2 і 3 статті 154» замінити словами і цифрами «частинами 2 і 3 статті 154»;

слова і цифри «статтею 155^2» замінити словами і цифрами «частиною 2 статті 155^2»;

слова і цифри «статтями 155^5, 155^6, 155^7» замінити словами і цифрами «частиною 2 статті 155^5, частинами 2 і 3 статей 155^6 і 155^7, статтями»;

цифри «199» замінити словами і цифрами «частинами 3 і 4 статті 199, статтею»;

у частині третій слово і цифри «статтями 80» замінити словами і цифрами «частиною 2 статті 80, статтями».

2. У статті 425:

після слова «передбачені» доповнити словами і цифрами «частинами 1 статей 80, 81, 82 і 83»;

після слів і цифр «частиною 1 статті 89» доповнити словом і цифрами «статтею 108^1»;

після слова і цифр «статтею 114» доповнити словами і цифрами «частинами 1 статей 140, 141 і 143»;

після слів і цифр «частиною 1 статті 148» доповнити словами і цифрами «статтею 148^3, частиною 1 статті 148^4»;

після слова і цифр «статтею 149» доповнити словами і цифрами «частиною 1 статті 154»;

після слів і цифр «частиною 1 статті 155^1» доповнити словами і цифрами «частиною 1 статті 155^2»;

після слів і цифр «частиною 1 статті 155^3» доповнити словами і цифрами «частинами 1 статей 155^5, 155^6 і 155^7»; після слова і цифр «статтею 196^1» доповнити словами і цифрами «частинами 1 і 2 статті 199».

3. Частину першу статті 426 доповнити реченням: «У виняткових випадках, в разі неможливості у десятиденний строк зібрати необхідні матеріали, цей строк може бути продовжено відповідним прокурором, але не більш як до двадцяти днів».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л.КУЧМА.
м.Київ, 16 грудня 1994 року.

Проблема

Новий небезпечний час

Нині, хоч як це парадоксально, складніше зберегти для нації ті пам'ятки, що їх не знищила навіть війна

Столиця стрімко змінює своє обличчя. Ми спостерігаємо масову перебудову старих будівель, повсюдне опорядження гранітом на новітній кшталт перших поверхів магазинів, офісів і банків. Анатолій Мурга розмовляє на цю тему із заступником голови Комітету охорони і реставрації пам'яток історії, культури та історичного середовища Києва Володимиром ПРИХОДЬКОМ.

— Створюється враження, що не все гаразд у царині охорони історичної спадщини й сьогодні, коли колесо історії розкручується в новому напрямі: масова перебудова старих будівель, чутки про якісь продажі, заселення іноземців. Чи не накоїмо нині чого крутішого, аніж свого часу більшовики?

— У плані «поворотів історії» я маю бути песимістом за посадою: у всі часи ці «повороти» завдавали історичним пам'яткам лише шкоди. Найяскравіший приклад: розпочавши 1917 року з повалення монументів царям, більшовики закінчили страхітливими вибухами храмів, не пожалівши навіть такий, як Михайлівський златоверхий, вивезенням за кордон художніх цінностей, що обчислювалися ешелонами і завантажувалися, як металобрухт, на вагу, й багато з яких досі не повернуто в Україну. Чим закінчиться нинішній «поворот», сказати важко, однак початок у нас, охоронців історичної спадщини, великого оптимізму не викликає.

— Маєте на увазі знесення монументів вождям?

— Аж ніяк... Хоча це також наша історія, руйнування монументів вождям світового пролетаріату — свого роду історична відплата, котра обов'язково мала настати. Звичайно, що загальнолюдські цінності й монументи ідеологам насильства — речі несумісні. Та в наш час зазнають лиха численні будівлі, архітектура видатних майстрів, зрештою знищуються твори унікальної і багато в чому втраченої технології житлового й цивільного будівництва на догоду цьогомоментним вигодам і доходам.

— Та який же механізм одержання цих будівель в обхід органів охорони пам'яток?

— Я почав би з одного широко відомого літературного персонажу — булгаковського Воланда... Той самий Воланд, як відомо, існує у всі часи. І тепер він перебуває серед нас. Щоправда, він дещо змінився, вбрався у «фірмовий» костюм, набув офіційного вигляду ділової людини. Приходить така «ділова людина» до міської влади чи ще куди вище та й каже: «Хочу взяти в оренду оцю стару будівлю. Відремонтую, платитиму податки, допоможу з соціальним розвитком. І справі хід, і бюджетові прибуток...» Державний чиновник, як зачарований, дає «добро». Далі відбувається ось що: будівля передається з одного балансу на інший, інколи кілька разів. Останній власник пам'ятки привозить на подвір'я цеглу, бетон і на повний хід починає «реставрацію» на свій штиб, завершуючи все це натурально-кам'яним опорядженням.

Таким чином, для знищення чергової історичної будівлі не потрібні ані більшовики з вибухівкою, ані бойові дії. В кращому разі новий власник обмежує свою «реставрацію» опорядженням парадних входів і фасадів гранітом та лабрадоритом, у гіршому — зносить цілком і «відтворює» в нових залізобетонних матеріалах, а що це означає, ми вже знаємо. Знайти право проти всього масованого нальоту на архітектуру надто важко, особливо коли такі дії підтримують будівельні та архітектурні управління міста.

— Не існує закону чи на нього не зважають? І де ж Комітет охорони пам'яток?

— Закон 1978 року, звичайно ж, не враховує нинішню ситуацію, хоча й цей закон вельми активно ігнорують, як ігнорують і правила забудови міста, і інші законодавчі акти. А Київський комітет охорони пам'яток нагадує ту саму Охрімову свиту, котра може зігріти лише окремі частини тіла. Думку комітету як структури підпорядкування ціла низка високопоставлених осіб не сприймає всерйоз.

Прикро, але й генеральний план Києва досі не має розділу охорони пам'яток та історичних місць. І це півторатисячолітнє місто! До речі, в інших країнах збереженням історично-культурної спадщини займаються вельми авторитетні національні відомства, що контролюють будь-яке будівництво в охоронних зонах і мають право накласти вето.

— Але як можна віддати чи продати жилий будинок, коли мешканці мають право приватизувати житло?

— А так, як це відбувається з будинком № 17 по вул. І. Франка. Мешканцям пропонують інші квартири, часто на околицях, потім пропонують більш настирливо, натискають на «комунальні важелі». Можете собі уявити, до яких методів можуть вдатися окремі комерційні структури. Однак це тема іншої розмови і більше стосується елементарних прав людини.

— А де гарантія, що новостворене відомство з охорони історичної спадщини зможе ефективно працювати?

— Однією з таких гарантій має стати урядовий рівень цього відомства, створеного з обов'язковими структурними підрозділами. Інша — звичайно ж, правова гарантія, сучасний дійовий закон, з усіма належними підзаконними актами, входження до міжнародної системи охорони пам'яток на державному рівні. Нині вихід на міжнародну арену здійснюється через вузеньке віконечко Українського комітету Міжнародної ради охорони пам'яток і пам'ятних місць (ІКОМОС), пробите зовсім недавно, 1994 року. Але, оскільки це організація неурядова, а значить — громадська, то ми можемо сподіватися на підготовку певних хартій, угод рекомендаційного характеру, що не завжди є дійовим.

— Проблема, однак, не з легких...

— Так. Нам тепер, хоч як це парадоксально, складніше зберегти для нації ті пам'ятки, яких не торкнулася навіть війна. Пояснення просте: за воєнного часу для чужинців діють міжнародні пакти й угоди щодо охорони історичної спадщини, біля витоків яких стояв великий гуманіст, художник М. Рерих. У мирні ж часи для наших вітчизняних бонз закон буває не писаний. Не розуміють вони й значення цієї проблеми, бо ж з пам'ятками історії знайомі, як правило, з вікон довгого автомобіля, що мчить повз них. Ось чому долю цих пам'яток важко передбачити.

Продиктовано в номер

Проект бюджету не безперечний

Проект бюджету на 1995 рік розглядатиметься на засіданні уряду 18 січня, повідомив агентству «Інтерфакс-Україна» радник Президента з питань макроекономіки Анатолій Гальчинський. За його словами, «поставлено завдання збалансувати бюджет з дефіцитом, що не перевищував би 5 відсотків».
Радник повідомив, що у вівторок Президент планує підписати пакет указів з реформування системи виробництва й переробки сільгосппродукції і, зокрема, указ про приватизацію об'єктів переробки сільгосппродукції, у тому числі елеваторів.

Є трильйон кубометрів газу!

В колективі управління «Шебелинкагазпром» сьогодні велике свято. З початку експлуатації родовища тут видобуто один трильйон кубометрів природного газу і більш як 24 мільйони тонн конденсату.
І сьогодні газовики Шебелинки, незважаючи на скорочення запасів родовища, дають Україні природний газ. Торік тут одержано більш як шість мільярдів кубометрів газу, що становить майже половину загального видобутку в Україні.

«Благослови, Господи, дім цей...»

Минулої неділі відбулося урочисте освячення столичного «Українського дому» (колишнього музею Леніна). Зробив цю святу справу Блаженніший Філарет, митрополит Київський на прохання Лариси Хоролець, директора Дому. Митрополит благословив «Український дім» на творчу працю й закликав інтелігенцію до єдності. Серед мирян, що прийшли сюди того дня, були відомі артисти, письменники, громадські діячі.

Олег Соскін може стати президентом

У Донецьку відбулася четверта конференція регіональної організації Ліберальної партії України. Майже двісті присутніх на ній лібералів області обрали своїх делегатів на другий надзвичайний з'їзд ЛПУ.
Передбачається, що він пройде у Києві наприкінці січня. Учасники конференції проаналізували стан справ у партії і назвали своїм кандидатом на пост президента ЛПУ заступника директора Інституту світової економіки і міжнародних відносин Олега Соскіна.

На мітинг прийшли одиниці

Незважаючи на всі потуги адміністрації президента Автономної Республіки Крим, на зустріч з Юрієм Мешковим прийшли лише 20 чоловік, хоча проходила вона в залі, розрахованому на 700 чоловік. Це мала б бути розмова президента з економістами і юристами півострова. Та вони проігнорували Мешкова.
Поспілкуватися з президентом прийшли старенькі бабусі і дідусі разом з головою «Русского общества Крыма» А. Лосєм. Ю. Мешков звинуватив в усіх сьогоднішніх негараздах Верховну Раду Криму, яка позбавила його повноважень. Потім учасники зустрічі попрямували до центру Сімферополя, де відбувся так званий мітинг виборців. А. Лось, а також голова Всеукраїнського руху виборців за Республіку Крим М. Тюряєв виступили із закликами, що, мовляв, необхідно терміново відродити Радянський Союз — і тоді буде все нормально.

А за «Москвича» дали три мільйони

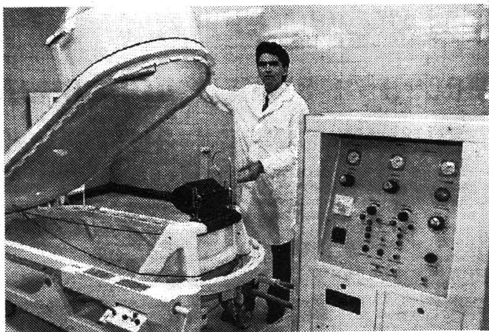
Торговельно-виробниче об'єднання «Херсонавтотранс» завершило аукціон з продажу старих автомобілів. За вісім днів було продано близько 20 автомашин типу ЛАЗ, ПАЗ, УАЗ, «Москвич». Автомобілі 1979—1988 року випуску. Незважаючи на свій похилий вік, вони були розкуплені населенням. Це, на думку спеціалістів, пояснюється тим, що нині більша частина людей не може придбати нові авто через обмежений сімейний бюджет.
Всього реалізовано товару на 912 мільйонів 600 тисяч, що здебільшого не дуже відрізняється від стартової ціни, бо учасники аукціону майже не торгувалися.

Центр на околиці Києва

У Києві на Харківському масиві відкрито міжрайонний лікувально-діагностичний центр, оснащений найновішою вітчизняною та імпортною апаратурою. Він щоденно «пропускає» понад 600 відвідувачів. І не лише з Харківського масиву, а й з інших районів міста.

На фото: так виглядає барокамера.

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО. (Укрінформ).

Святвечір для Василя Симоненка

У Черкаському музично-драматичному театрі відбувся вечір вшанування Василя Симоненка, присвячений 60-річчю з дня його народження. Участь взяли творча інтелігенція обласного центру, земляки з Полтавщини, однокурсники поета по Київському університету. Керівники Спілки письменників України поклали квіти на Василеву могилу, привітали з Різдвом Христовим його матір Ганну Федорівну Щербань-Симоненко.

На вечорі прозвучали вірші та пісні на слова Василя Симоненка, спогади про нього друзів і товаришів. Названо перших лауреатів обласної літературно-публіцистичної премії «Берег надії» імені Василя Симоненка, заснованої рік тому черкаською обласною Радою народних депутатів. За створення і постановку вистави «Остання мить» в обласному музично-драматичному театрі імені Т. Шевченка лауреатами стали письменник Сергій Носань, режисер Алім Ситник, виконавець головної ролі — Василя Симоненка — актор Андрій Жила.

І ще одну приємну новину оприлюднено на Симоненковому вечорі: Черкаський міськвиконком вирішив профінансувати видання повного зібрання творів видатного земляка. Досі творча спадщина поета друкувалася окремими збірниками. Порушено також клопотання про присвоєння імені Василя Симоненка обласній юнацькій бібліотеці.

Міська влада потурбувалася про сина поета — Олеся Симоненка, який мав сутужні житлові умови, — його сім'ї виділено трикімнатну квартиру. Ганні Федорівні Щербань-Симоненко облвиконком призначив персональну пенсію.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Радість у «Чебурашці»

Напередодні різдвяних свят діти найбільшого у Вишгородському районі Київської області дитячого садка-ясел «Чебурашка» Вишгорода відчули, що таке різдвяне диво. До діточок, що проживають у зоні підвищеного екологічного забруднення і в більшості своїй є дітьми ліквідаторів аварії на ЧАЕС, приїхав з різдвяними подарунками посол Америки Вільям Грін Міллер, головний економічний дорадник пані Наталя Яресько, співробітник посольства пан Ігор Ціпкевич. Дівчаткам подарували вони чудові ляльки Барбі, ляльки-ангели, а хлопчакам — машини. Дитячим радощам не було меж. Як розповідали батьки, діти навіть спати лягли з цими дуже красивими іграшками.

Переповнювали почуття і нас, дорослих. Не можна байдуже дивитися на те, як радіє малеча. Більшість їхніх батьків — це працівники бюджетних організацій і, мабуть, одиниці з них могли б дозволити собі зробити такі подарунки своїм дітям.

Ми дуже вдячні нашим вельмишановним гостям із Америки за їх розуміння нашої праці, за інтерес до дитячої творчості, за те, що ми дорослі, могли дозволити собі забути про економічні «негаразди» і радіти разом з нашими дітьми. Вдячні за добрі слова про Україну.

Г. ТУПІЧЕНКО,
завідувачка дитячого садка «Чебурашка».
Вишгород Київської області.

Лише дев'ять тисяч ідеальних пар

Минулий рік ЮНЕСКО, виявляється, оголошувала роком сім'ї, а ми цього майже не помітили. Тільки у Дніпропетровську навздогін такому рокові влаштували конкурс «Ідеальна сім'я». І настільки вдало та зворушливо, що хто на ньому побував, запевняє, наче це було навіть не свято, а психологічно-лікувальний сеанс від нашого теперішнього безрадісного існування і песимізму. Ще нічого, мовляв, не втрачено, якщо люди так воліють щастя і майбутнього. Завдання організатори конкурсу поставили перед собою воістину непосильне, одначе ідеальну пару, уявіть собі, знайшли — Тетяну і Віталія Давиденків.

Хоч, як на мене, то торік у Дніпропетровську було понад дев'ять тисяч ідеальних подружжів. Це ті подружжя, в яких у 1994 році народилися немовлята. Адже побачити сьогодні вагітну жінку — рідкісне, майже фантастичне везіння. Щойно мені довелося завітати в містечко сімейних та суто жіночих гуртожитків, і головний комендант цього комплексу сказав: працюю тут від тих пір, як гуртожитки побудовано, то це вперше за весь рік не з'явилося у нас жодної мами.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Нашій школі — сто років

Жителі Слов'яногірська, що на Донеччині, відзначили сторічний ювілей однієї з перших на Слобідській Україні українських національних шкіл. Її було відкрито 1894 року як церковно-парафіяльну на кошти відомого Святогірського монастиря, а першими вчителями стали тут ченці на чолі з отцем Митрофаном. Після революції 1917 року і досьогодні школа настійно утверджує серед своїх вихованців знання української мови і літератури, історії України. Серед її випускників чимало нинішніх діячів науки і техніки, культури, зокрема доктори наук В.Дем'яненко, Д.Сало, письменники Л.Колесникова, В.Міщенко, заслужені артисти І.Муравщик, З.Олійник, Н.Тимошенко та інші.

З 1966 року школа асоційована при ЮНЕСКО. Її педагоги, очолювані М.Падалкою, виховують нині 580 учнів, багато роблять для впровадження навчальної програми «Відродження», створення «Книги пам'яті», виховання юні на святих традиціях українського народу.

З нагоди столітнього ювілею школи її педагогів і вихованців тепло привітали письменники Олесь Гончар, Юрій Мушкетик, Іван Драч, численні представники культурних і освітніх установ України.

Володимир ЧЕРКАС.

Театр української пісні народився у Полтаві

Прем'єра вистави-концерту «Жива квітка його любові» за книгою Бориса Левіна «Веселий мудрець» відбулася в обласному музично-драматичному театрі імені Гоголя. Головний режисер вистави, директор обласної філармонії Герман Юрченко залучив до дійства кращі мистецькі колективи міста — ансамблі «Полтава», «Чураївна», групу «Краяни», народну артистку України Раїсу Кириченко та інших.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

Діти також люблять класику

У Запоріжжі отримав свідоцтво про народження дитячий міський камерний оркестр. Щасливі «батьки» — виконавчий комітет міськради та управління культури — запросили юних музик на перший концерт до обласної філармонії всіх бажаючих, а найперше — школяриків.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Незважаючи на «сумнівну діяльність»

Як стало відомо, Надзвичайним і Повноважним Послом України в Туркменистані призначено Вадима Чупруна — колишнього голову Донецької обласної Ради народних депутатів, який раніше працював секретарем місцевого обкому компартії.

А наприкінці минулого року знайшлася непогана робота і для колишнього керівника Донецької держобладміністрації Юрія Смирнова — він очолив місцеву митницю.

Нічого в цьому поганого ніби й немає, коли не згадати того факту, що не так давно обласна прокуратура займалася справою про сумнівну діяльність колишніх керівників Донеччини. Але так і не ознайомила громадськість області з результатами розслідування...

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

«Уже їздять на «ковбасі»...

Таку невеселу інформацію видав на прес-конференції, яку організував Кіровоградський міськвиконком, директор тролейбусного управління Анатолій Тетьора. Тобто народ у тролейбуси не влазить. А якщо влізе, то назад вибереться без шапки, з відірваним рукавом, а то й із розбитим обличчям. Набивається туди до двох сотень чоловік. А ті, що лишаються, чіпляються на драбини — як колись казали, на «ковбасу». Хоч і купив нещодавно міськвиконком 5 нових тролейбусів, та це мізер у порівнянні з тим, що треба. Бо ж із 97 машин 37 підлягають списанню: вже навіть акти на них заготували.

Ще гірше становище в автобусників. За словами директора автопарку Леоніда Облапа, їх просто кинули напризволяще. Держава відмовилась, у міської влади грошей на дотації немає. Минулого року не придбали жодного автобуса.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Прогноз тижня

Спокійніше, ніж нині, завтра не буде

Женева в черговий раз стала місцем зустрічі дипломатів найвищого рівня Сполучених Штатів та Росії. Цього разу на порядку денному глав зовнішньополітичних відомств двох країн подальші шляхи взаємодії між Білим домом і Кремлем, низка міжнародних проблем.

У.Крістофер по-батьківськи картає А.Козирєва за «місиво» в Чечні і разом з розумінням проблеми збереження цілісності Росії згадує про порушення прав людини. Його візаві говорить про розвиток співробітництва, але при цьому «гне» свою лінію. Розмова напружена, бо наступний тиждень не обіцяє «потепління» в світі. У.Крістоферові і так не дають спати — Близький Схід та Югославія. А.Козирєв передовсім розуміє, що чеченській війні нема кінця-краю.

Тим часом Москва зазнає поразки і на зовнішньополітичному «фронті»: їй ніяк не вдається подолати опір США щодо зміни санкцій проти Іраку. І тому можна очікувати, що й на цьому тижні Рада Безпеки ООН вже 24 раз заблокує це питання. Нагадали про себе також і «гарячі» точки. Тепер там можлива ескалація напруженості. Зокрема, після загибелі кількох російських прикордонників в Таджикистані російська авіація «переборщила» і бомбувала позиції таджицьких опозиціонерів... в Афганістані. Трохи згодом знову дала знати про себе грузино-абхазька криза. Після арешту відомих Т.Кітовані і Т.Сігуа, які організували марш на Абхазію, і там слід очікувати протистояння.

ПРИЄДНАННЯ України до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та до Світової організації торгівлі (СОТ) є одним з найважливіших питань, над якими працюють нині в українському зовнішньоекономічному відомстві, бо можливість такого взаємовигідного співробітництва також значно сприятиме ринковим перетворенням у нашій державі. На цьому наголосив в інтерв'ю кореспонденту «ГУ» заступник міністра зовнішньоекономічних зв'язків України Андрій ГОНЧАРУК.

Не опинитися б у ролі торгового аутсайдера

— Що найближчим часом планується зробити для швидкого приєднання нашої держави до світових торгових режимів?

— Відставання в цій справі може викликати ситуацію, коли ми опинимося в ролі торгового аутсайдера, оточеного торговими режимами систем ГАТТ та СОТ — остання, до речі, почала діяти з 1 січня. Щоб цього не сталося, на початку лютого робоча група Міжвідомчої комісії з питань приєднання України до Генеральної угоди вирушить до Женеви, де розташована штаб-квартира ГАТТ. Там мають відбутися переговори української делегації з керівництвом організації щодо приєднання України до Генеральної угоди. До речі, наша держава вже набула статусу асоційованого члена Уругвайського раунду та укладених у його рамках 26 угод, де йдеться про правила проходження, антидемпінг, технічні бар'єри на шляху торгівлі, ліцензування імпорту та інше. Такий статус сприятиме закріпленню України в міжнародно-правових документах як держави з перехідною економікою.

— Що перешкоджає розв'язанню цього питання?

— Неузгодженість українського економічного законодавства з нормами та принципами систем ГАТТ і СОТ.

— Чи можна сподіватися, що українські підприємці незабаром матимуть більше можливостей для співробітництва на світовому ринку?

— Поряд з елементами рівної торгівлі ГАТТ передбачає багато обмежень. Вони напрацьовувалися десятиліттями. Зокрема, існує двадцята стаття ГАТТ, яку не завадило б добряче вивчити багатьом прихильникам якнайвільнішої торгівлі — за принципом «торгуй як хочеш і чим можеш». Ця стаття має цілий набір винятків із загального режиму вільної торгівлі. І вони справедливі.

Тому якщо нині наше міністерство вносить якісь обмеження у процес зовнішньої торгівлі, сприймати це потрібно передовсім як захист інтересів і українського експортера, і держави. Нині система обліку контрактів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності дала змогу міністерству завернути 26 контрактів, які не відповідали ані нашому законодавству, ані стратегічним інтересам держави, ані інтересам вітчизняного виробника.

Інтерв'ю взяла Людмила ПЕТРІВ.

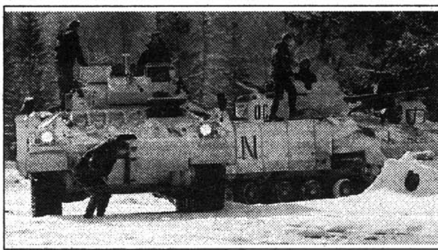
ПЕРЕМИР'Я

ВІДНЕДАВНА повідомлення з колишньої Югославії, а точніше з Боснії й Герцеговини, не містять інформації про запеклі бої супротивних сторін поблизу Сараєва чи Біхача. Отож, у цілому договір між мусульманами й боснійськими сербами про 4-місячне припинення вогню, досягнений за посередництва екс-президента США Дж. Картера, виконується.

Вже пролунали й перші оптимістичні прогнози: що весною війні у Боснії буде покладено край, бо супротивники вичерпали свої людські й матеріальні ресурси. Водночас «контактна група» з урегулювання в колишній Югославії провела чергове засідання в Брюсселі, де переглянула миротворчі заходи, пропоновані нею раніше. Як відомо, з ними не погоджувалися боснійські серби на чолі з Р.Караджичем. Повідомляється, що тепер «контактна група» пропонує трьом супротивним сторонам — мусульманській, сербській і хорватській — за столом переговорів поділити Боснію.

Як заявив на прес-конференції в Бєлграді шеф міжнародної місії спостерігачів Бу Пеллнес, керівництво Сербії виконує свої зобов'язання щодо відмови від поставок пального, зброї і стратегічних товарів боснійським сербам. Високопоставлений представник ООН підкреслив, що його місія надіслала відповідний рапорт до Ради Безпеки ООН. У цьому документі позитивно оцінено зусилля бєлградського керівництва, сказав він.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

На знімку: загін британських миротворців.

Фото із журналу «Шпігель».

«Відкриємо світлі сторінки історії!» —

закликає польський дипломат

РАДЯНСЬКА Армія 50 років тому, 17 січня 1945 року, разом з Військом Польським форсувала Віслу і увійшла до Варшави.

Поляки не забули своїх визволителів: на урочистості, які відбудуться у столиці Польщі, запрошено десять українських ветеранів війни, які брали участь у боях за Варшаву півстоліття тому.

Відомий польський дипломат, у минулому — заступник міністра закордонних справ, голова Генеральної Асамблеї ООН і польського комітету ЮНІСЕФ Станіслав Требчинський у зв'язку з цією подією звернувся з відкритим листом «До друзів зі Сходу і воїнів-визволителів» через посольства України, Білорусі, Росії.

Ми пережили лихоліття окупації: нас вбивали фашисти, принижували. Майже дві тисячі днів і ночей ми чекали на своїх визволителів. Якими ж треба бути підлими та фальшивими, аби тлумачити нині, що нас, виявляється, ніхто й не визволяв.

50 років тому я зустрічав перших солдатів Радянської Армії, які входили до Варшави.

Схиляю голову з вдячністю перед могилами загиблих воїнів, кладу квіти і прошу моїх синів і всіх молодих поляків, щоб вони назавжди зберегли пам'ять про тих, хто півстоліття тому поклав своє життя, визволяючи нашу землю. Не розумію тих, хто нищить пам'ятники радянським визволителям, хто заради своїх негідних політичних амбіцій намагається заперечити мужність радянських солдатів і пролиту разом з польськими воїнами кров. Я хотів би запевнити вас, що не вони визначають справжнє ставлення мільйонів поляків до подій тих часів.

Пам'ять про ті події і часи дає нам історичний шанс раз і назавжди у наших відносинах з народами України, Росії, Білорусі та інших незалежних республік закрити чорні розділи спільної історії, так само, як ми перекреслили довжелезний рахунок кривд з нашими німецькими сусідами. Цим ми закладемо міцні підвалини європейського дому. Попри усі перепони ми повинні разом відкривати нові світлі сторінки спільної історії для майбутніх поколінь, які не знатимуть ворожнечі і ненависті.

Хроніка. Факти. Події

• *Чечня*

Флот не поділили. А власник визначився?

(Початок на 1-й стор.).

Командування ЧФ вважає, що ВМС України здійснили «протиправну політичну акцію, так як законодавство України забороняє військовослужбовцям займатися політикою».

«Холостим пострілом» назвав заяву ВМСУ командувач ЧФ, адмірал Едуард Балтін, відзначивши при цьому, що в разі прийняття керівництвом Росії та України відповідного рішення «Чорноморський флот буде там, де йому накажуть, і робитиме те, що необхідно».

***

Сполучені Штати із задоволенням сприйняли те, що Росія погодилася зі змістом заяви щодо Чечні, прийнятої консенсусом на віденському засіданні Постійної Ради ОБСЄ, в якій зазначалося, що порушення прав людини не може бути внутрішньою справою держави. «Ми вітаємо такий конструктивний підхід Москви, — заявила представник державного департаменту США Крістін Шеллі.— У документі підкреслюється необхідність ефективного використання механізмів в ОБСЄ для врегулювання кризи, зокрема з допомогою якнайшвидшого направлення в Чечню місії цієї організації», — сказала вона.

• *ООН*

Мандат продовжено

Рада Безпеки на проведеному засіданні одностайно прийняла резолюцію, в якій постановила продовжити мандат Місії ООН з нагляду в Грузії (МООНГ) до 15 травня 1995 року. Рада високо оцінила внесок миротворчих сил СНД і МООНГ у підтриманні припинення вогню і стабілізації обстановки в зоні грузино-абхазького конфлікту.

• *Бухарест*

Комусь вигідно поширювати домисли

Президент Румунії Іон Ілієску заявив, що в Румунії 5 років тому сталася справжня народна революція, і відкинув поширювані деякими газетами домисли про те, що тоді було вчинено державний переворот. Глава держави підкреслив, що розгорнута останнім часом кампанія очорнення румунської революції має антинаціональний характер. Він зазначив, що, з одного боку, революцію атакують прихильники колишнього режиму, називають її «антисоціалістичною контрреволюцією», а з другого —ті, хто розраховував поживитися під час цих подій, хто вважає, що у грудні 1989 року в Румунії сталася лише зміна «команди», що перебувала біля керма.

Експрес-інтерв'ю

Про рецепти для хворої економіки

Говорить Надзвичайний і Повноважний Посол Аргентини в Україні Луїс БАКЕРІСА:

— Щодня ми отримуємо 5—10 анкет від громадян України, які бажають емігрувати до Аргентини. Торік туди виїхало майже 1000 українських сімей.

— Можливо, це тому, що в Аргентині вже помітні результати економічних перетворень, а в Україні цей процес тільки розпочався?

— Так, ситуація в економіці України нагадує нашу, але п'ять років тому. Тому у нас розроблено спеціальну програму з горизонтального технічного співробітництва з Україною. Ми запропонуємо «рецепти», що відмінні від порад Світового банку і Міжнародного валютного фонду. Адже вам нині потрібні не теорії, а практичний досвід виходу з кризи.

— Коли розпочнеться реалізація цієї програми?

— Голова Комісії ВР України з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов відвідає Аргентину, щоб ознайомитися з нашими методами впровадження реформ. Відбудуться також візити інших фахівців.

Записала Наталя ФІЛІПЧУК.

АО БАНКОМСВЯЗЬ

Официальный дилер Apple Computer Inc.

Ощутите радость от работы... Power Macintosh!

- Лучшие цены
- Бесплатная гарантия
- Любое программное обеспечение
- Бесплатные консультации и обучение

Киев, ул. Янв. Восстания 11-А, 5й подъезд
Тел.: (044) 290-3469, 290-1009,
Факс: (044) 290-3592

ВСЕ, ОТ ШУРУПА ДО СВЕТИЛЬНИКА, —
ИЗ «ЭЛЬДОРАДО»

Для тех, кто выполняет работы по строительству, ремонту и отделке объектов, мы обеспечим комплексные поставки электротехнического, осветительного, отопительного и сантехнического оборудования, мини-электростанций, отделочных и строительных материалов из Германии по Вашему предварительному заказу.

Сегодня вы оплачиваете свой заказ в карбованцах, а в течение установленного Вами времени обеспечиваете себя валютным товаром, независимо от инфляции, точно в срок.

- ***Вы экономите время и средства***
- ***Вы получаете весь необходимый материал в одном месте***
- ***Вы защищены от инфляции***
- ***Для Вас индивидуально устанавливается система скидок.***

Для тех, кто хочет быстро и качественно оформить свой офис или квартиру, фирма «Эльдорадо» выполнит все работы из собственных материалов.

Для заключения контрактов мы ждем Вас на выставке-продаже в салоне-магазине «Эльдорадо» по адресу: г. Харьков, центр, ул. Чубаря, 10/12. Тел.: 47-12-19, 47-15-98.

Реализуем изделия из полиэтилена:

- ПАКЕТЫ П/ЭТИЛЕНОВЫЕ
- ОБЛОЖКИ Д/ ТЕТРАД.
- ПЛЕНКУ П/ЭТИЛЕНОВЫЕ
- ТРУБЫ П/ЭТИЛ.

купим:
- ПОЛИЭТИЛЕН В/Д ГРАН. 15803-020
- ОТХОДЫ П/Э В СЛИТКАХ

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ ДИЛЕРОВ

в Луганске:
Тел.: (0642) 54-15-90, 54-41-09, 54-90-24 Факс: (0642) 54-73-02.

Тел. пред. в Москве: (095) 215-85-28, 215-58-30

Фонд розвитку Карпатського Єврорегіону (ФРКЄ),

проект Інституту досліджень Схід—Захід (Нью-Йорк — Прага— Будапешт — Варшава) — нова некомерційна установа, створена для сприяння позаурядовим організаціям і місцевим владним структурам Карпатського Єврорегіону шляхом надання грантів та технічної допомоги на місцеві та регіональні потреби.

ФРКЄ шукає претендентів на наступні посади:

Директор — місце перебування в м. Кошіце (Словацька Республіка). Повинен мати високий рівень управлінського досвіду, прагматичний склад розуму, вільно володіти англійською та хоча б однією з центральноєвропейських мов, доведену спроможність співробітництва із колегами позаурядових, урядових та міжнародних організацій.

Необхідна умова — наявність вищої освіти і практичного досвіду у роботі з людьми.

Представник фонду в Україні — місце перебування в українській частині Карпатського Єврорегіону (міста Львів або Ужгород).

Представник ФРКЄ повинен мати досвід роботи у співпраці із різними інституціями та позаурядовими організаціями регіону, досвід у громадських виступах, досвід у написанні та огляді пропозицій по грантах. Повинен мати вищу освіту та практичні навики у спілкуванні з людьми. Вільне володіння англійською мовою обов'язкове. Будуть вимагатися інтенсивні поїздки по Карпатському Єврорегіону.

Усім претендентам надсилати свої пропозиції за адресою: 290014, м. Львів-14, а/с 6537, Омельченку О. В. Факс (0322) 72-46-03. Документи просимо надсилати до 25 січня 1995 р.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

- более **100** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
- а также авто- и электропогрузчики:
  - ДВ 1788.33 (грузоподъемность - 3 т.)
  - ДВ 1621.28 (г/п - 1,25 т., работа в ж/д вагонах)
  - ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х сторонняя обработка груза)
- электротельферы г/п 0,5 - 5 т.

Постоянно в продаже:
ТЕЛЕЖКИ ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ (2т) для магазинов, складов, баз.
Покупаем списанные погрузчики

348047, Луганск, ул. Кошевого, 32
Факс: (0642) 54-73-02 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-03-45, 54-01-02, 54-00-71
Украинско-болгарское СП "Глобус Лтд"

Фирма реализует оптом со склада в Киеве мужскую и женскую обувь производства Чехии зимне-весеннего ассортимента.

Цены умеренные. Оплата по безналичному расчету.

Справки по телефону: (044) 416-41-90.

КОТИРОВКИ ВЕКСЕЛЕЙ НА 13.01.95 В КБ "ПРИВАТБАНК"

ВЕКСЕЛЕДАТЕЛЬ	Покупка векселей (в % к номиналу)	Продажа векселей (в % к номиналу)
Авдеевский коксохим. з-д	65,1	
Алчевский металлург. к-т	65,2	
Днепровский металлург. к-т	65,2	
Ингулецкий ГОК	64,9	
Коксохим. з-д им. Калинина		78,1
Металлург. к-т им. Петровского		77,9
Металлург. к-т г. Енакиево	65,2	
Никопольский з-д ферросплавов	65,4	
Новокриворожский ГОК	64,9	
Орджоникидзевский ГОК	65,3	
ПО «Павлоградуголь»		76,5
Южный ГОК	65,1	

ПРИВАТБАНК
КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК

в Днепропетровске: (0562) 79-05-95, 79-05-96, 79-05-97, 79-00-00, 47-70-52.

в Киеве: (044) 227-54-22

ООО ПКП «Ювис»

поставит со склада и изготовит под заказ

Трубы нержавеющие

320005, г. Днепропетровск, ул. Гоголя, 52.
Факс (0562) 46-87-17,
тел.: 47-04-72 и 47-62-69.

Бухгалтерський програмний комплекс
«Дебет Плюс»
призер всеукраїнського конкурсу

- — всі розділи обліку; • — потужна аналітика; • — валютний облік.

НАШ КОМПЛЕКС ДЛЯ НАЙВИБАГЛИВІШИХ КЛІЄНТІВ.

252006, Київ-6, вул. Тверська,6, кім.311. тел./факс (044) 269-11-31.

Арбитражный суд Запорожской области 14.11.94г. возбудил дело № 5/2-274 о банкротстве акционерной инновационной фирмы «Иннофонд» (330105, г. Запорожье, ул. Брянская, 15, р/с № 609134 в РУ АК ПИБ г. Запорожье, МФО 313355).

Просим кредиторов в месячный срок обращаться по адресу: 330001, г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4, тел. 32-58-67.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ДОГОВІР — ШЛЯХ ДО ЗЛАГОДИ

Укладання Конституційного договору дало б можливість уникнути в Україні протистояння між Президентом і Верховною Радою, не зупиняти Конституційний процес і продовжувати роботу над новою Конституцією. Такого висновку дійшла більшість учасників «круглого столу», який відбувся в Українській Правничій Фундації.

В ньому взяли участь представники Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, Верховного Суду, Вищого Арбітражного Суду, Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури, Спілки юристів та Спілки адвокатів України, члени та експерти Конституційної комісії, науковці-правники.

Були присутні співробітники ряду іноземних посольств.

Учасники «круглого столу» в цілому підтримали ідею реформування влади в Україні з метою утвердження принципу поділу влад та впровадження інституту місцевого самоврядування.

Як один із найоптимальніших шляхів виходу із можливої політичної кризи учасники «круглого столу» розглядали Конституційний договір.

Нижче подаємо тези доповіді на «круглому столі» «Конституційний договір: суть, зміст, порядок укладання».

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ДОГОВІР: СУТЬ, ЗМІСТ, ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ

Як свідчить досвід, потреба в укладанні Конституційних договорів виникала у країнах, які перебували на переломному (перехідному) етапі свого розвитку.

Україна має унікальні можливості досить широкого використання Конституційного договору для виходу з кризової ситуації. Укладання Конституційного договору дало б можливість: уникнути протистояння між Президентом і Верховною Радою, не допустити небажаних, зокрема, трагічних наслідків, як це мало місце в Росії у жовтні 1993 року; протиставити конституційному хаосові, нігілізмові і навіть цинізмові обов'язковість Конституційного договору для всіх гілок влади, взаємної згоди та взаємних поступок; не скасувати чинну Конституцію; не зупиняти конституційний процес і продовжувати роботу над новою Конституцією; створити необхідні політико-правні умови для здійснення програми економічних реформ, запропонованої виконавчою владою (Президент України) і підтриманої законодавчою владою (Верховна Рада України).

На нашу думку, Закон України «Про державну владу та місцеве самоврядування в Україні», проект якого в порядку реалізації своєї законодавчої ініціативи (ст. 103 Конституції України) Президент України надіслав Верховній Раді, може стати основою одного із варіантів Конституційного договору.

Конституційний договір за своєю суттю є тим особливим джерелом права, у творенні якого (права) можуть брати участь одночасно всі гілки державної влади. Він характеризується цілим рядом специфічних ознак, а саме:

а) предмет (об'єкт) Конституційного договору становлять суспільні відносини, виникнення яких пов'язане з найважливішими (фундаментальними) аспектами організації і функціонування держави (зокрема, влади та статусу її гілок, розподілу, перерозподілу, уточнення повноважень найвищих органів різних гілок влади, делегування повноважень тощо);

б) сторонами (суб'єктами) Конституційного договору можуть бути лише найвищі органи (чи їх законні представники) відповідних гілок державної влади (Президент України, Верховна Рада України, Вища судова адміністрація, яка представляє судову владу);

в) Конституційний договір завжди грунтується на вільному волевиявленні сторін і передбачає добру волю і взаємні поступки сторін у пошуці узгодженого (компромісного) варіанта змісту цього договору;

г) Конституційний договір укладається на певний строк. Іншими словами, він є тимчасовим актом. Строк його дії позначається в самому договорі, в якому також визначаються можливі варіанти і порядок його пролонгації чи дострокового припинення дії;

д) на період дії Конституційного договору тимчасово зупиняється чинність тих правних (у тому числі і конституційних) норм, які суперечать відповідним положенням цього договору.

Зміст Конституційного договору випливає із його предмету (об'єкта) і формулюється у вигляді нормативно-правового матеріалу.

Відповідний нормативно-правний матеріал подається у вигляді різних правних норм (норм-принципів, норм-дефініцій, норм-конкретних регуляторів суспільних відносин). Співвідношення цих норм залежить від специфіки предмету Конституційного договору, але воно (співвідношення) завжди має забезпечити дію (функціонування) цього договору як нормативного акта. Отже, в ньому повинні переважати норми — конкретні регулятори суспільних відносин.

Обгрунтовуючи доцільність використання Конституційного договору, ми виходимо із його великих потенційних можливостей. При цьому, насамперед, враховуємо реальну соціально-економічну, політичну і конституційно-правну ситуацію в державі, недостатньо відпрацьовані механізми її розв'язання. Саме у цих умовах, використовуючи Конституційний договір, Україна має реальну можливість знайти не тільки свій шлях ефективного вирішення питань правного забезпечення економічних реформ, а й подолати формальні перешкоди до найскорішого вступу України до Ради Європи при відсутності нової Конституції.

Сергій ГОЛОВАТИЙ, кандидат юридичних наук, народний депутат України, президент Української Правничої Фундації,
Леонід ЮЗЬКОВ, доктор юридичних наук, професор, голова Конституційного Суду України.

Фрагменти виступів за «круглим столом»

Володимир СТРЕТОВИЧ — голова Комісії ВР України з питань правової політики та судово-правової реформи:

Якби наші проблеми в державі на найвищому рівні вирішувались за цим столом, де немає гострих кутів, певно, ми по шляху реформ посувалися б набагато швидше. А не створювали протистояння між гілками влади, якого по суті не існує.

Хочу привітати саму ідею висунення Конституційного договору як спробу розв'язання проблем, що сьогодні постали перед нашим суспільством..

Леонід ПІДПАЛОВ — заступник глави адміністрації Президента:

Внесення Президентом України проекту Конституційного закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» є одним з варіантів вирішення проблеми. Хотілося б звернути увагу на те, що в цьому документі вже є елементи, про які говориться тут. Мова йде про статус, повноваження найвищих структур у державі. Можна, безперечно, багато говорити про суть і зміст цього документа. Я лише підкреслю, що певною мірою зміст пропонованого Конституційного договору і питання, які вирішуються в проекті Конституційного закону, багато в чому співпадають. Думаю, що саме з цього і треба виходити при його обговоренні.

Володимир СТЕФАНЮК — перший заступник голови Верховного Суду України:

Кому, як не нам, суддям, хотілося б мати стабільні, авторитетні закони, котрі б допомагали нам краще працювати. Але ми їх не маємо. Звичайно, найкращим варіантом було б прийняття Конституції України. Але давайте будемо реалістами: для цього потрібен час. Тому в даній ситуації укладення Конституційного договору видається мені найбільш реальною справою.

Іван ЗАЄЦЬ — народний депутат України:

Із того, що доповідалося, видно, що взято курс на Конституційний закон про владу, тобто на проміжний документ перед Конституцією. Конституційний договір — це справді процедура узгодження рішень.

Наше завдання — встановити закон, розчистити завали до якнайскорішого прийняття Конституції.

Нема без влади волі

Всі одностайно твердимо про те, що для демократичного суспільства основоположним принципом є розмежування трьох гілок влади й водночас їх «стримування та балансування», що підкреслював Монтеск'є. Дійсно, демократія намагається стримати концентрування влади в одних руках, інакше це привело б до тиранії. Дані чинники слід неодмінно враховувати, оцінюючи згаданий проект Президента та аналогічний проект Комісії Верховної Ради з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування.

Зазначу насамперед, що обидва проекти значною мірою знецінюють інститут місцевого самоврядування, бо останній тут підпорядковується одній із влад. З одного боку, місцеві Ради робляться складовою частиною єдиної системи Рад, з іншого боку, встановлюється повна ієрархічна підпорядкованість виконавчих структур знизу доверху з обмеженням функцій місцевих Рад. В президентському варіанті останні неспроможні впливати на виконавчі комітети. Хоча тут ніби і розмежовуються три влади, але зовсім забувається принцип децентралізації влади, можливість надання суттєвих повноважень органам місцевого самоврядування, про що на виборах часто заявляв сам Президент, надто коли згадував принцип потенційної федералізації (нині це звучить сором'язливіше: регіоналізації) України. За такого підходу забуваємо про права електорату, котрий наділяє своїх депутатів законодавчими функціями, і тоді ми знову ризикуємо, використовуючи відому фразу, виплеснути разом із купіллю дитя. Варто було б звернутись до принципів європейського парламенту, наприклад, німецького, де існує послідовність «парламентів», наділених відповідними функціями, від окремої общини аж до загальнодержавного рівня.

Крім того, нівелювання функцій органів місцевого самоврядування призводить до того, що одна і та ж особа очолює дві гілки влади. Згідно з законом, виконавчі органи підзвітні народові через підзвітність законодавчим органам. З іншого боку, згадувана особа обрана народом і є носієм суверенітету народу. Таким чином виходить, що одна й та ж особа видає постанови і сама перед собою за них звітує. Ще один варіант безвідповідальної відповідальності? Коротше кажучи, обидва законопроекти не є гнучкими і не передбачають всіх можливих ситуацій, де потрібне конституційне втручання. Щоправда, проект Президента більш логічний, стрункіший, послідовніший, головне, для нинішньої ситуації доречніший, чим він і привертає сьогодні значно більшу увагу.

Цілком поділяю нагальну потребу розмежування функцій влад, надання Президентові відповідальних повноважень, бо ми за умов держави «в пелюшках» лише намагаємося творити враження зрілої та завершеної демократії. Водночас боюся, що деякі пропоновані кроки можуть надовго вибити нас із потрібного шляху, бо, крім розмежування повноважень, в проекті Президента простежується намагання не лише одібрати вагомі функції Парламенту, але й отримати важелі впливу на нього.

Навіщо надавати Президентові, наприклад, незаперечне право скликання позачергової сесії Верховної Ради? Дивує також претензія на принцип конституційності проекту Закону, бо в такому вигляді він може бути хіба що перехідним і на певний період. Хоча б до прийняття справжньої Конституції України (це прискорило б її прийняття). Недаремно нині чуються заклики до проголошення надзвичайного економічного стану в Україні. Отже, якщо даному проектові Закону про державну владу і місцеве самоврядування в Україні надати часові обмеження, то він стає особливо потрібним та актуальним.

Чому б не залишити нині чинний конституційний принцип про те, що прем'єр-міністр та «силові» міністри пропонуються Президентом і затверджуються Верховною Радою? Адже подібна процедура не втручається суттєво у виконавчу вертикаль! Зрештою, сама посада прем'єр-міністра за такого розкладу стає надлишковою.

Не можна також погодитися з тим, що Президент, будучи лідером виконавчої влади, перебравши чимало функцій законодавчого органу, хотів би виступати ініціатором в межах третьої, судової, влади. Це підказує ст. 27, котра твердить, що Президент «призначає суддів Верховного Суду України, Вищого арбітражного суду України, суддів загальних і арбітражних судів». Отже, як це узгодити із принципом незалежності та об'єктивності суду? На дану пропозицію погоджуватися ніяк не можна!

Що залишається парламентові? Схвалити або висловити вотум недовіри Кабінетові міністрів. Але, борони Боже, двічі, бо така повторна недовіра дає Президентові право розпустити Парламент, проголосивши вибори, на період котрих (а це чотири і більше місяців, залежно від виборчої вакханалії) усі гілки влади сконцентровані в руках однієї особи. Сподіватися ж на послідовного, геніального, патріотичного, головне, довготривалого лідера-демократа — справа нині вельми ризикована. За всієї поваги до Президента, мушу відзначити, що вже нині маємо приклади неколегіальності рішень Президента. Маю на увазі насамперед підписання ним сумнівного й небезпечного Меморандуму країн СНД.

Виходжу з того, що влада — то обов'язок, свобода — відповідальність, демократія — закон. Якщо фашизм обіцяв щастя в одній країні, комунізм — рай на всій планеті, то демократія — це система заборон, це диктатура єдиного для всіх (в т.ч. і для Президента) караючого Закону. З іншого боку, політики, як і філософи, лише будували повітряні замки різних систем, нам потрібен власний шлях, приземлений до української свідомості, до європейського досвіду, з урахуванням наших традицій, потреб та можливостей.

Якщо ж виходити із принципу доцільності та своєчасності, то треба віддати належне проектові Закону Президента, підтримати його з урахуванням суттєвих корекцій та, про що говорилося вище, певних часових рамок. Підтримати чимскоріше, бо «нема без влади волі» (Л.Українка).

Тарас КИЯК, народний депутат України, заступник голови депутатської групи «Державність».

ПІД ЧИЮ ДИКТОВКУ ПИШЕТЬСЯ ПАРТИТУРА «ПРИХВАТИЗАЦІЇ»?

У фракціях і групах Верховної Ради

По понеділках, напередодні парламентського тижня, багато які фракції і групи проводять збори чи наради. Мета — виробити узгоджену позицію з основних питань, що її депутати-однодумці мають обстоювати в ході парламентських слухань. Регулярно такі збори проводить, зокрема, фракція «Комуністи України — за соціальну справедливість і народовладдя». Які саме позиції обстоює ця фракція з поточних питань? Про це розповідає керівник фракції, перший секретар ЦК КПУ, народний депутат Петро СИМОНЕНКО.

— Наша принципова позиція полягає в тому, що настав час конкретних дій і годі вже надавати часовий люфт, котрий аж ніяк не сприяє створенню чіткого правового поля для дієвості ряду указів Президента. Саме тому вирішили в ході «розминки» наполягти на внесенні до порядку денного таких доленосних питань, як закони про землю, про місцеві Ради. Ми зуміли добитися поставленої мети...

— На адресу лівих лунають докори, ніби вони блокують розгляд законопроекту про владу, поданого Президентом. Наскільки обгрунтовані такі звинувачення?

— Одне іншому не суперечить. Адже закон, покликаний регламентувати діяльність місцевих Рад, — частина законодавчого вирішення питання про структуру влади. Як воно буде вирішене — від цього багато що залежить. Звідси й наша принципова позиція: розглянути його і добитися прийняття рішення на користь збереження принципу народовладдя.

З питання оренди державного майна наша позиція лишається незмінною: ми обстоюємо переважне право на неї трудових колективів.

— Очевидно, є потреба докладніше зупинитися на оцінці фракцією того, як іде в Україні процес приватизації.

— Комісія Верховної Ради України з питань економічної політики на сьогодні, на жаль, не готова дати чітку відповідь на конкретне запитання — законною чи протизаконною є сама приватизація. Вже в світлі того, що в Україні масовими стали зловживання і порушення Закону про приватизацію. Парадокс, але механізм здійснення приватизації досі не відпрацьовано. Натомість суть питання штучно переводиться у площину розгляду списків підприємств, котрі підлягають (або не підлягають) приватизації. В цій ситуації ми й надалі вимагатимемо, щоб комісія подала парламентові аргументовані пояснення, яким вона бачить сам хід приватизації, перспективу цього процесу. І що конкретно треба зробити, щоб декларована ідеологія «народної приватизації» могла набути реального втілення. Ми не допустимо, щоб Комісія з питань економічної політики, лобіруючи в інтересах нової національної буржуазії, проводила через парламент непродумані рішення, котрі неодмінно обернуться великою бідою для народу України.

Звичайно, «непродумані» — то дуже м'яко сказано. насправді, є цілком конкретні суб'єкти, під чию диктовку пишеться партитура нашої «прихватизації». І ми прямо їх називали. Це, передусім, новий клас національної буржуазії, що народжується. Вона вже сформувала своє лобі у Верховній Раді, і саме воно, виконуючи соціальне замовлення, намагається якнайшвидше легалізувати, прикрити одежинками законності масоване пограбування свого народу.

Друга рушійна сила, під чию диктовку проводиться кампанія «прихватизації», це Міжнародний валютний фонд. З його подання нав'язано ідеологію руйнівної «шокової терапії», здійснюваної за рахунок народу. Під його диктовку ведеться масове ошукування народу, якому втовкмачують у голови (через заангажовані засоби масової інформації) думку про те, що приватизація приведе до розширення робочих місць, більш високої продуктивності праці.

Та брехня це! Що й доводить практика, хоч би який регіон узяти. Вельми переконливо, на прикладі ряду галузей промисловості Луганщини, це показав у своїй публікації в «Голосі України» народний депутат-комуніст Донченко. А що зміг протиставити йому «спростувач» — мер Луганська Данилов? Про справи у промисловості — ані слівця. Зате говорив про те, що після приватизації було відремонтовано кілька магазинів і одну перукарню. Ото мені «досягнення»...

— Якщо можна — конкретніше про тих, хто лобірує ідею приватизації в її нинішньому вигляді.

— У цьому явно антинародному поході об'єдналися такі фракції та групи, як Рух, «Державність», «Реформи», «Центр», МДГ і частково «Єдність». Одні в цьому шукають задоволення своїх політичних амбіцій. Інші — представники фінансової і промислової буржуазії — вирішують, за умов правової плутанини, власні завдання щодо переділу (на свою користь) народної власності. Обидві ці течії зацікавлені в тому, щоб «прихватизація» здійснювалась якомога швидше. Напевне, не завдаючи собі клопоту з того, що вони діють проти власної держави. Що й зрозуміло: Заходу Україна потрібна лише як сировинний придаток і ринок дешевої робочої сили. А не буде законодавчої самостійності — не буде й політичної незалежності.

— Либонь, варто уточнити: ці погляди виражають загальну позицію вашої фракції чи переважно її проводу?

— Запитання стосувалося саме узгодженої позиції, чи не так? Її я й виклав...

Розмовляв
Іван ДМИТРЕНКО,
парламентський кореспондент.

Судова влада чи судова система?

або Кому заважає третя влада

Протягом останнього часу йде активне обговорення проекту закону Президента України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Нагальність його прийняття сьогодні, мабуть, ніхто не заперечує, що обумовлено рядом об'єктивних причин, насамперед необхідністю зміцнення основ держави, її економіки, соціальних інституцій та особливо — розподілу повноважень державної влади між трьома її гілками — законодавчою, виконавчою і судовою. Відносно засад перших двох гілок влади точаться гострі суперечки у парламенті, адміністрації Президента, в уряді, засобах масової інформації. Але нас дивує те, що про судову владу мало хто веде розмову, начебто вона не існує взагалі.

Необхідність проведення судово-правової реформи в країні, шляхи її здійснення всебічно обговорювались на недавньому другому з'їзді суддів України. Виступаючи на ньому, Президент України наголошував: «... третя влада, за моїм глибоким переконанням, має бути де-факто рівною із законодавчою і виконавчою владами, відігравати найважливішу роль у розбудові справді демократичної та правової держави, стати надійним гарантом додержання прав і свобод людини в Україні...» і далі: «... На жаль, є всі підстави вважати, що судова влада в Україні розвивається із значним відставанням від виконавчої та законодавчої». І що ж? У запропонованому Президентом проекті закону про владу, розділі п'ятому, йдеться уже про «судову систему», начебто судової влади і не існує. Що це? Помилка творців законопроекту чи свідоме бачення судів у майбутньому не як судової влади, а «судової системи», яка, як і раніше, повинна «служити» державним та місцевим чиновникам і беззаперечно виконувати їхню волю? Мабуть, сьогодні перш за все виконавчій владі не потрібна судова влада, а багатьох народних депутатів, та й, власне, весь парламент, це влаштовує. Такого висновку ми дійшли тому, що протягом багатьох десятиліть у нашій країні офіційна влада та правляча партія взагалі ігнорували судову систему, зробили її придатком діючої командно-адміністративної системи, а сьогодні так звані демократи знову бажають загнати суди в глухий кут, вбачаючи в них знову ж таки судову систему, а не владу, яка б слугувала їм у здійсненні своїх програмних завдань.

Незважаючи на прийняті Верховною Радою й Кабінетом міністрів за останні три роки відповідні закони і постанови щодо забезпечення діяльності судів, на сьогодні вони не виконуються — в першу чергу через небажання робити це деяких міністерств та керівників державної і місцевої влади. Як і раніше, досі сотні міських і районних судів і навіть Верховний суд України розміщуються в пристосованих старих приміщеннях (а виконавча влада — в білих палацах, учорашніх обкомах, райміськкомах) і, мабуть, не скоро виберуться з підвалів. Один із авторів цієї статті обраний раніше членом республіканської ради суддів, а сьогодні — головою ради суддів Харківської області і обізнаний з дійсним становищем судів не тільки своєї області, а й республіки в цілому. Через залишковий принцип фінансування судової системи з державного бюджету фінансове та матеріально-технічне становище судів катастрофічне: місяцями не виділяють коштів на канцелярські витрати, судді змушені за власні гроші купувати папір, ручки, друкарські копірки і стрічки, конверти та марки. Сьогодні суди чи не єдині в системі державних установ не є юридичною особою, а тому не мають банківських рахунків, самостійного кошторису і не користуються правами розпорядника кредитів. Суди фінансуються через Міністерство юстиції шляхом авансування, а виділені з державного бюджету кошти (наприклад, у 1994 році — 590 млрд. крб.) — це зневага до судової влади, намагання змусити суди поклонятися місцевій владі, вимолювати милостиню на прожиття. Тому постає риторичне питання: «Суди для громадян чи для суддів?» Уряд сьогодні при мовчазній згоді Верховного суду України, грубо порушуючи прийняті парламентом закони і власні постанови, встановив суддям найнижчу заробітну плату порівняно з працівниками прокуратури і міліції, платню за кваліфікаційні класи звів до межі нижчої, ніж одержує сержант міліції, ігноруючи Указ Президента України від 17 жовтня 1994 р. Ці приклади свідчать про те, що виконавча влада свідомо не бажає щось робити для забезпечення гарантів незалежності судів та суддів.

Де ці кошти брати? А чи задумався хто над тим, що система правосуддя в нашій країні нині невиправдано дешева? Наприклад, держмито за цивільними справами в судах оплачується: при розірванні шлюбу — вперше 9000 крб., а повторно — 15000 крб. (менше за ціну буханки хліба); штрафи за неявку в суд (через що місяцями не можуть розглядатись справи) — 30000 крб., а штрафи за корисливі злочини та адмінправопорушення не перевищують іноді 100000 крб. Тим часом законодавці створили такі закони, що сьогодні за крадіжку державного чи колективного майна на суму більше від мінімального розміру заробітної плати можна дати до трьох років позбавлення волі. В жодній країні світу коефіцієнт кратності зарплати не є еквівалентом оцінки складу корисливих злочинів чи адміністративних правопорушень. Ось чому в умовах нестійкого курсу карбованця у Верховну Раду від обласних судів і Верховного суду вносились пропозиції щодо зміни законодавства в частині встановлення розміру розкрадання державного чи колективного майна, виходячи з міжнародного еквівалента грошової одиниці, але це не знаходить підтримки в комісіях парламенту.

Всім відомо, у яких складних умовах працюють суди, а зневажливе сьогоднішнє ставлення законодавчої та виконавчої влад до них та суддів призвели до того, що в судах України вакантна кожна четверта посада, престиж посади судді настільки знизився, що за останніми соціологічними дослідженнями вона навіть не ввійшла в число 31 найпопулярнішої спеціальності (тоді як адвокат займає 7 місце в цьому рейтингу). І та обставина, що за останній час багато найкваліфікованіших суддів переходять в адвокатуру, комерційні структури, а спеціалісти-правники, особливо випускники юридичних вузів, взагалі відмовляються бути суддями, свідчить про вкрай негативні тенденції, кризові явища навіть у такій, на перший погляд, стабільній, консервативній системі, як судова. Ми впевнені, що про незадовільний стан так званої третьої (чому третьої, а не рівної гілки державної влади — до цього часу не можемо збагнути), судової, влади відомо Президентові України, уряду і парламенту. Але якщо сьогодні при реформуванні державної влади шляхом прийняття президентського проекту конституційного закону судовій системі не буде відведено належне місце, можемо стати свідками ще однієї її поразки.

Ми глибоко переконані, що сьогодні треба покласти край безплідному змаганню гілок влади в державі, уникнути перетягування каната, бо, як відомо, гору бере той, в кого більше влади і грошей. Звичайно, специфіка судової влади така, що її діяльність часто виглядає як протистояння виконавчій владі. Тому що судові органи покликані передусім захищати законні права конкретної людини, і суд, підкоряючись тільки закону, повинен бути невблаганним, незалежно від того, подобається чи не подобається його рішення тому або іншому органові влади. Ось чому, мабуть, комусь на небосхилі нашої вищої державної влади не хочеться бачити сильної незалежної судової влади, як в усьому цивілізованому світі, а більш прийнятною вбачається просто судова система, що служить не праву, не правовій державі, а перш за все носіям законодавчої та виконавчої влад.

Без прийняття такого конституційного закону, котрий би передбачав розбудову ефективної державної влади в Україні на засадах її реального поділу на законодавчу, виконавчу і судову, наша країна ніколи не стане демократичною правовою державою, де насправді діяв би принцип верховенства Права, про який у нас більше балачок, аніж конкретної роботи в цьому напрямку.

Підсумовуючи вищесказане, вважаємо, що коли Верховна Рада буде згодна прийняти запропонований Президентом України конституційний закон про владу, то в ньому повинні бути закладені такі основоположні принципи і норми:

По-перше, не тільки поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, як це визначено в ст. 3 проекту закону, але й передбачити в розділі 5 назву «Судова влада» замість «Судова система». Тут же в статтях 36, 37 закріпити, що судову владу складають: Конституційний суд України, Верховний суд і Вищий арбітражний суд України, загальні та арбітражні суди. Присвоєння функцій правосуддя будь-ким іншим, а також делегування цих функцій іншим посадовим органам не допускається.

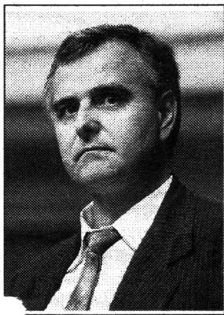
По-друге, передбачити в статті 39 цього розділу норму про те, що держава гарантує незалежність суддів, яка забезпечується встановленим законом порядком пожиттєвого обрання і призначення суддів, їх недоторканністю, створенням належних умов роботи, матеріальним та соціальним забезпеченням суддів, особливим порядком фінансування судів, а також системою органів судової адміністрації та самоврядування.

Ці гарантії незалежності судів давно вироблені світовою цивілізацією і мають бути якнайшвидше впроваджені в нашій країні.

Анатолій КОСОЛАПОВ,
народний депутат України;
Іван СТРУК,
голова ради суддів Харківської області.

ПОЛІТИЧНА ЛЖА ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ

Володимир ЯЦЕНКО,
народний депутат, член Президії Верховної Ради України

«Правда смеялась, когда в нее камни бросали: — Ложь это все, а на лжи одеянье мое...»

Так, ці дві протилежності — правда і лжа — не тільки у віршах незабутнього Висоцького, а й у житті існують поряд. І далеко не завжди людина може розібратися — що є що.

Але те, що майже завжди [illegible]ні привабливіше, завжди рядиться в яскравий, красивий одяг — чудово розуміли і розуміють політики, не обтяжені такими поняттями, як честь і совість. І не тільки розуміють, а й уміло користуються. За кілька років парламентської діяльності пересвідчувався в цьому неодноразово.

Пам'ятаю, наприклад, сенсаційні заяви відомих політиків у Верховній Раді минулого скликання про величезні казкові багатства гетьмана Полуботка. мовляв, доберемося до них — і все: 50 років можна нічого не робити, а жити не гірше від англійців. То були не просто виступи,а цілі спектаклі. Не встигали вийти ці політики за межі сесійного залу, як їх буквально обліпляли журналісти, і вже сьогодні-завтра ті депутати панували на шпальтах газет і екранах телевізорів. Людям вбивали в голови: ось справжні герої, що вболівають за народ. І хіба можуть порівнятися з ними ті, хто бубонить про необхідність працювати.

Хтось скаже — ну і що, ну збрехали трішки для власного політичного авторитету, з ким не буває? Воно-то так. Але справа не тільки в авторитеті.

Очевидно, з цього й починалося таке страшне за своїми наслідками явище, коли пусте (хай навіть і гучне) слово цінується незрівнянно вище, ніж конкретна справа... Важливо і друге. Поманивши народ дармовими харчами, загнати його потім в голод і холод — і кинути напризволяще. Це — злочин. Не явний, але злочин!

За умов ринку держава знімає з себе відповідальність за долю окремої людини, і «твої проблеми» залишаються «тільки твоїми проблемами». От цього людям ніхто не сказав. А хто намагався сказати, того просто не пускали в ефір, замовчували. Замість тверезої кваліфікованої підготовки людей до життя за ринкових умов солодкоголосі політики розповідали казки. Тільки, мовляв, відмовилися від того, що було, тільки ступимо в нього (ринок) хоча б однією ногою — і заживемо, як сир у маслі. Навіть історію власного народу перекрутили, підмінивши її історією окремих вождів, вивернувши на голови людей негативні боки політичного і особистого життя цих самих вождів та їхнього оточення. Таким чином у масовій свідомості в чорних фарбах був сформований погляд і на власне життя. Забули, як любили, як дружили, як боронилися від ворога, як вільно їздили за тисячі кілометрів, як весілля справляли... Підзабули власну, справді народну історію. Повірили люди неправдивим політикам, кинулись стрімголов крушити все підряд. Не слухаючи тих, хто казав, що не все у нас погано, що треба позбутися лише того, що заважає рухатися вперед.

Зруйнували. А райського життя немає. Настає масове розчарування, схоже на важке похмілля після солодких напоїв брехні.

А згадайте-но про методи пропаганди перед голосуванням про незалежність нашої держави. То була класика політичної брехні псевдодемократичних сил. І справа тут не в незалежності — я сам голосував «за» і людей агітував за це. Річ у тім, як скористалися потім волею народу, перетворивши незалежність в ізоляцію, штучно розірвавши економічні і людські зв'язки, що налагоджувалися віками, і врешті-решт кинули народ у безодню жебрацтва. Не буду втомлювати читача цифрами, доводячи, що це так, що сьогодні для людини-трудівника поїздка з села до райлікарні коштує стільки ж, скільки раніше переліт від Києва до Москви. Кожен, хто чесною працею намагається заробити гроші, сьогодні з жебрацтва вилізти не в змозі.

Але «гнучкі» політики і тут знайшли вихід — мовляв, справи кепські тому, що реформи здійснюються «не досить рішуче», оскільки комуністи заважають. Але, по-перше, «головний реформатор» Л.М.Кравчук з Пилипчуком В.М., Пинзеником В.М. та іншими, які здійснювали ці самі реформи впродовж останніх років, перебувають в рядах цих же «гнучких» політиків. А вони, як відомо, ніякого позитивного відношення до комуністів не мають.

А по-друге, за період з 1991 року, тобто за період цих самих реформ, Україна втратила майже півмільйона населення. Це ціна 30 афганських воєн. Причому з часом ми втрачаємо все більше людей. А по-нормальному — так повинен бути приріст на ту ж цифру. В підсумку, мільйона людей вже нема. Це за «недостатньо рішучих» реформ. А скільки мільйонів душ загубити треба, на думку цих самих «гнучких політиків», щоби було «достатньо»?! Два... три... десять?..

Не меншою брехнею є і сам по собі заклик до реформ. Адже ніхто з цих «закликанців» толком не розповідав і не збирається розповідати народу про суть цих самих реформ. Тому й хочу запитати тебе, трудівник, що складаєш основну частину народу. Ти не замислювався над тим, для кого, наприклад, повідкривалися супермаркети, казино, нічні клуби, ресторани, «шопи»? Та що там «шопи»! Ти, робітник, селянин, учитель, коли в останній раз купував пальто, костюм, телевізор, холодильник? Давно? Ще за часів застою і «ранньої перебудови»? Так. Тобі залишили лише гастрономи. І весь твій труд за все твоє життя оцінюється сьогодні у півтонни ковбаси. Не віриш — підрахуй сам. Саме стільки коштує, на думку «реформаторів», твоє людське життя. За останні три роки реальна заробітна плата знижена штучно (!), за різними оцінками, як мінімум у 5—7 разів. Не на 5 відсотків і не на 50, а в 5 разів! Але ж гірше ми працювати не стали (принаймні не в 5 разів). Цілком природно виникає запитання — для чого це зроблено?

Так-от, на мій погляд, основна мета нині здійснюваних реформ — це скоріше створити клас «імущих», які стануть справжніми господарями життя і візьмуть на себе управління і виробництвом, і державою в цілому. І знову-таки, хай би собі люди багатіли, що ж тут поганого... Але, як відомо, у світі існують два способи стати багатим. Перший — це важка багатолітня праця. І другий — вкрасти те, що тобі не належить. Перший спосіб, зрозуміло, не годиться — треба ж працювати і працювати десятки років. А от другий... Украсти в звичайному розумінні новим господарям не підходить — надто дрібно. Тут гра йде «по-крупному». Економісти з світовим ім'ям, як називають їх незалежні (?) газети, перекрутили все саме так: нема, мовляв, іншого виходу, як тільки забрати у людей заробітну плату. Та і всі трудові заощадження, наче ефір, кудись зникли. А з другого боку, подивіться — виникли і зросли величезні капітали, начебто з нічого, без довготривалої важкої праці. А людей переконують, що то інфляція з'їла їх трудові заощадження. Ніхто, мовляв, не винен, крім цього казкового звіра.

І цей процес триває, набуваючи нового дихання з кожним новим стрибком цін, з кожним, «більш рішучим», реформаторським кроком. Іде антинародне, по суті, нагромадження капіталу за рахунок обдирання народу. І одночасно триває не менш болючий процес руйнування державного сектора економіки, остаточно зникає зацікавленість людини в продуктивній праці.

Є, звичайно, і правоохоронні органи, і відомі «ентузіасти», які намагаються якось протистояти цьому кримінальному процесу. Але не в них бачать «імущі» своїх головних супротивників. Во ті просто не встигнуть за всіма, ганяючись за окремими представниками цього самого нового класу. Тут є гальма серйозніші — політичні сили лівої орієнтації. Вони кажуть народу про головне, добираючись до суті, до істини. Перешкоджають, одне слово, і все... Що ж робити «бідним» (?) реформаторам? Нічого не залишається, як знову застосувати ту ж саму неправду — підсунути ідею нагальної необхідності Закону про владу. Галас здійнятий такий, начебто хтось намагається в нашій державі не виконувати указів Президента або штурмом взяти його резиденцію... І процес цей не забули «здобрити» солодкоголосою балаканиною під гаслом «схвалюємо». Один з «вірнопідданих» голів Рад навіть пригрозив з екрана телевізора: мовляв, нехай тільки народні депутати не погодяться — за нами сила. Засоби масової інформації відверто натякають на московський (жовтень, 1993 рік) варіант розвитку подій. Замовчуючи, до речі. що розстріл російського парламенту і встановлення авторитарного режиму обернулися для народу Росії війною. Щоб розчавити нашу Верховну Раду, багато сили і розуму не треба. Нас тільки 400. Та і то не з усіма, як казав один відомий депутат, можна іти в розвідку. Вистачить на всіх і одного танка...

Але я знову хочу повернути думку читача до суті закону. А що, власне кажучи, «схвалюємо»? В цьому проекті Закону Президенту віддається абсолютна влада, причому не просто так, а позбавляючи влади Верховну Раду і Ради взагалі. Ну і що, скаже «неискушенный» читач? Та нічого, якби Президент був не звичайною людиною, а якимось казковим суперменом, здатним кожного справедливо покарати або помилувати, вникнути в усі проблеми багатомільйонної держави. А оскільки він — людина звичайна, то зможе свідомо реалізувати, можливо, лише тисячну частку тієї величезної влади, що дається йому новим законом. А решта, тобто фактично ВСЯ ВЛАДА, опиниться у «апарату», який у підсумку буде керувати і самим Президентом. Яка ж тут демократія? Тоді давайте ревізувати Акт про державну незалежність, оскільки там чітко записано, що ми будуємо демократичну, а не будь-яку іншу державу.

Галасують «схвалюємо» ті, хто не розібрався, а також ті, хто в цьому «апараті» є або прагне бути в ньому, аби годуватися з апаратного корита.

Ну а апарат — він що, погодиться за ринкових умов жити на державну зарплату? Посміхаєтесь, читачу. Партія, що заважала розгулятися, знешкоджена. Поряд крутять мільярдами. А державному чиновнику високого рангу три місяці треба працювати, щоб заробити на більш- менш пристойний костюм. Але ж, крім костюма, і їсти треба та сім'ю годувати. То що, він у залатаних штанях ходитиме? Ні. Його нагодують ті самі «імущі». У кого, врешті-решт, і опиниться реальна влада... То що, схвалюємо?

А що залишається тобі, трудова людино? Коли вони наїдяться, коли розграбують все, що зроблено твоїми руками, — ну тоді дадуть окрасць і тобі. Тоді, може бути, і тобі, колишній воїне і трудівнику, дістанеться тарілка супу від благодійності «імущих».

Логічно, якщо після цього у читача виникне запитання, чи потрібні нам реформи і чи будемо колись жити нормально? Однозначно — так! Тільки які реформи і за яку ціну...

Можна рухатися так, як пропонують псевдодемократичні реформатори — позбавляючись «зайвого вантажу» у вигляді хворих, слабких, старих... Мовляв, що той втрачений уже мільйон людей, ну мерзнуть люди і гинуть від голоду, зате наш корабель ще швидше попливе в казкове ринкове море. Тільки, панове, це є не що інше, як звичайний фашизм...

А можна і по-іншому — так, щоб коли важко, то всім без винятку. І не до смерті важко.

Чому, наприклад, не обмежити фонди споживання у всіх секторах, а не тільки у державному? Чому не почистити занадто обтяжені кишені «імущих» заради врятування нашої держави і наших же людей? Чому не зняти доларову удавку з шиї національної валюти? Чому не ізолювати остаточно державних чиновників від різних «годувальників»? Чому не відновити економічні і людські зв'язки, щоб запрацювала економіка?

І ще багато цілком логічних «чому». Ставилися ці запитання неодноразово. Не проходить.

Нема у Верховній Раді комуністичної більшості, які б казки про це не розповідали демократи і псевдодемократи.

Цікаве і ще одне питання: чому стільки галасу навколо депутатської зарплати? Як відомо, для «імущих» та зарплата — це так собі. На одну ресторанну вечерю... Саме вони і ті, хто годується з їхніх рук, галасують за відомим правилом «тримайте злодія». Ну а поки народ не розібрався, вимітають з його кишені останні копійки.

Отож методи старі, як світ. Але дія їх стократно посилюється сучасними засобами масової інформації. «Телеящик» — він завжди поряд. І з того ящика — віщають одні і ті ж і одне і те ж...

І знову-таки не само по собі це відбувається, не просто так фактично немає вже різноманіття думок в наших засобах масової інформації. Ми входимо у світ, де за гроші купуються не тільки матеріальні блага, а й пишуться хвалебні статті, готують телепередачі, що формують позитивний імідж, де за гроші купується і продається і обов'язок, і совість, і честь. Сьогодні надзвичайно важко зберегти ці якості, не продатись, не зрадити. Витримують, звичайно,не всі. Чого справді досягнеш, залишившись із обкраденим народом, відстоюючи його права і інтереси? Будеш таким, як цей народ. А переступиш через власну совість — і на тебе чекає зовсім інше життя.

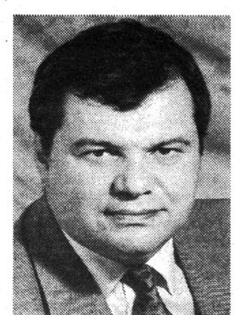
Почавши говорити неправду, політик або політична партія змушені продовжувати в тому ж дусі. Інакше, визнавши власну брехню, вони перестануть існувати як політична сила. І, врешті-решт, відомий вислів «політика — це лжа, а лжа — це політика» — стає нормою.

Розуміння цього приходить до людей, і вони втрачають довіру до ВЛАДИ. А це вже катастрофа. Для народу, звичайно. Політики ж, а точніше та частина політиків, для яких лжа була і є основним методом впливу на маси, продовжують свою гру. Левову частку замовлень тих, хто збагатився за рахунок народу, вони виконали. Ситний харч собі забезпечили. Що далі?

БІДНІСТЬ І БАГАТСТВО:

люди, фірми і країни крізь призму влади

Про це та багато що інше журналіст Юрій КОРНЄВ веде розмову з головою міжнародної ради директорів АТ «Українська фінансова група», народним депутатом України Валерієм БАБИЧЕМ

Найдешевший товар в Україні — робоча сила

— Валерію Георгійовичу, що робити тим, хто неспроможний заробити в нових умовах достатньо, щоб нормально жити? Адже багато хто опинився у важких умовах не через лінощі чи безініціативність. Чи легко заробити нині доброму лікарю, вчителю, інженеру?

— У нашому народі виробився такий стереотип: багатий — значить шахрай чи злодій. Та коли залишити осторонь неправедно нажите багатство, яким мають цікавитися відповідні органи, то «багатий» для мене означає передусім людину розумну, неординарну. Він має допомогти створити нову систему заробляння грошей для тих, хто раніше звик просто виконувати певну справу й одержувати за це гроші, не замислюючись над тим, звідки вони беруться. Прикро, що ті, хто десятиріччями стояв біля верстата, вирощував хліб, не можуть заробити собі багатства. Вони віддавали свою працю за безцінь, отримували платню, котру встановлював чиновник. А вже давно час одержувати частку у вартості виробленої продукції. Такої суперексплуатації, котра існувала у нас за «справедливого соціалізму», не було ніде у світі. Вартість робочої сили в карбованці випущеної продукції становила максимум 17-18 копійок. Решта йшла державі, яка все розподіляла. А тим часом у розвинутих країнах вартість робочої сили не опускається нижче 30 відсотків у вартості готової продукції.

Завдання полягає в тому, щоб сумлінний, професіональний працівник, який випускає продукцію, котра добре продається, міг заробити високу платню. Старанна, якісна праця повинна гідно оплачуватися. Тоді буде більше людей заможних, багатих і менше бідних.

— Але за умов лібералізації цін усі товари підвищилися в ціні — валюта, кредити, послуги, продукти харчування, одяг і багато чого іншого, а от товар, що зветься робочою силою, знову в самому кінці. Щось непропорційно зростає його ціна.

— Цілком погоджуюся. Треба «відпустити» ціну й на цей товар. Отоді буде ринок, а не адміністративне підвищення цін.

— От ви кажете, що багатий — це той, хто розумний і організований, а мільйони людей усе-таки вважають, що це шахрай, який зумів обібрати їх раніше, ніж вони зрозуміли, що вони мають робити в умовах ринку.

— Розумієте, в будь-якій державі навчити одразу всіх працювати в нових умовах неможливо. Гадаю, що коли людина зважилася взяти на себе функції глави держави, різних гілок влади у перехідний період, то вона готова взяти на себе і відповідальність за долі мільйонів людей, знає, як допомогти їм подолати труднощі. Ще рік тому на сесії МВФ у Вашингтоні, а потім під час переговорів зі Світовим банком у складі делегації, очолюваної Леонідом Кравчуком, мені довелося ознайомитися з програмами поетапного переходу до ринку України та інших посткомуністичних країн, що їх пропонували згадані організації. У цих програмах п'ятим чи шостим пунктом був такий: «Соціальний захист населення під час реформ». І кожен з «капіталістів», яких ми так звикли ненавидіти, додавав, що коли не здійснити цей пункт, то проводити реформи не можна.

— Як ви гадаєте, як член нашого парламенту, чи довго наш народ погоджуватиметься з аргументами типу: «Слід міцніше затягти пояси, потерпіти, а тоді буде краще...» Поки що у наших людей не було нагоди переконатися в тому, що затягування пасків на кілька дірочок за рік чи півтора призводило до поліпшення добробуту. Поки що кількість дірочок на поясі все збільшується, а життя не поліпшується.

— Мені здається, що треба чітко визначити: хто обіцяв і хто за це має відповідати. У Полтаві мені розповіли таку притчу. Коли Бог роздавав різним народам і країнам ріки, ліси, родючі землі, то всі, коли схаменулися, побачили, що в України багатств аж занадто. Найкращі у світі чорноземи: гіллячку встромиш — виростає плодоносне дерево. Почали ремствувати земляни. Тоді Бог сказав: «Народ цієї землі не буде багатим, йому довіку не щаститиме з правителями...»

Скажіть, хто сьогодні відповідає за економіку держави? Президент? Парламент? Уряд? Разом відповідають. Та коли в колгоспі чи на заводі три голови чи директори, то всі знають: добра не буде. Треба чітко визначитися, хто за що відповідає. Хто виробляє закони, хто їх виконує, хто контролює цей процес. А поки що всі гілки влади беруть владу на себе, щоб завоювати довіру народу. А спитати чітко народові немає з кого. Вважаю, що потрібна президентська республіка. Народ довірив Президентові владу на виборах, з нього й спитає.

Чи «підштовхнемо» капіталізм як «світову революцію»?

— Валерію Георгійовичу, є чимало людей, які вважають, що приватизація — то «дурка», запущена для довірливих мас. І весь цей галас у засобах масової інформації щодо «малої» і «великої» приватизації, акціонування і роздержавлення — велике ошуканство, за яким не стоїть поява широкого «середнього» класу. Так вважає й цілий ряд західних спеціалістів, котрі твердять, що реальну приватизацію за рік-другий не проводять. Чи не перетвориться у нас приватизація на «колективізацію навпаки»?

— Реальної приватизації за рік-другий бути не може. Адміністративними методами її не проводять. Я поставив би питання інакше. Карати треба не тих, хто не може подати «справну цифру» про результати приватизації, а тих чиновників, які заважають її проведенню, не дають там, де з'являється потенційний власник, знайти власності господаря. Приватизацію слід заохочувати економічно, а не адміністративно. Приватизаційні сертифікати — то не реальні гроші, а лише знак власності. От і виходить у нас, що приватизує колектив підприємство, а воно працює гірше, ніж раніше. Та інакше й бути не могло, якщо створюване товариство акціонерів не потурбувалося про те, щоб зацікавити кількох реальних власників, котрі, беручи участь у приватизації, внесуть кошти на рахунок підприємства. Тоді можна «оживити» оборотні кошти, здійснити модернізацію виробництва. А у нас як нерідко виходить? Підприємство за сертифікати викуповується у держави, а на другий день у нього на рахунку нуль. Як не було коштів для реконструкції, так і немає. Самі борги. Це не приватизація, а пародія на неї.

— Чи не перетвориться Фонд держмайна на фонд з управління державністю, для якої не знайшлося інвестора?

— Нам узагалі давно час визначитися, хто в нас керує державним майном. Хто персонально відповідає? З кого спитати, приміром,за те, що державний завод нерентабельний, банкрут? З мене, скажімо, акціонери «Української фінансової групи» спитали б на повну котушку. «Не забезпечуєш керівництво компанією — іди собі, ми знайдемо іншого...» А за ефективне використання державної власності ніхто не відповідає. От вам і всенародне надбання. Коли «всіхнє», то значить нічиє. І над цим не завадило б задуматися багатьом нашим парламентаріям.

Скільки ще нам «радитися»?

— А як ви, як депутат, оцінюєте роботу Верховної Ради?

— Тут одна проблема — чітке визначення функціональних обов'язків депутатів і парламенту. Верховна Рада має створювати якісні закони. От її функція. І не треба брати на себе частину обов'язків Президента, виконавчої влади. Дай Боже з власним тягарем впоратися.

Як на мене, не потрібні нам Ради на всіх рівнях — від Верховної до сільської. Тільки й робимо, що радимося. Вистачить для України однієї, головної Ради. А в низових структурах — державні службовці, підпорядковані Президентові.

Хай мені скажуть іще: за що відповідає у нас народний депутат і що народ може з нього спитати? Та ж він навіть кримінальної, адміністративної відповідальності не несе. За віщо такий ексклюзив? А державний службовець, якому довірене керівництво районом, містом, областю, за все має відповідати за законом. Народ з нього спитати може.

— Одначе й ви, бувши кандидатом у Президенти України, також проголошували: більше влади регіонам! І наш Президент — Леонід Данилович Кучма — обстоює сильну регіональну політику. Як же поєднати це?

— Влада — то гроші. Тому, пропонуючи: «Більше влади регіонам!», я маю на увазі — більше грошей регіонам. Хай їх там розподіляють. Я — за зміну системи бюджетного формування. Хай у районі, місті, області розв'язують питання соціальної, комунальної політики. Мають на це кошти, але й несуть усю повноту відповідальності. Регіон має заробляти гроші й витрачати їх. Нема чого з кожного приводу їздити до різних міністерств і відомств. Адже у нас, аби місцеву дорогу побудувати, треба з Києвом погоджувати. Пам'ятника видатному землякові без столичного дозволу не поставиш. Не право радитися потрібне регіонам, а право вирішувати, підкріплене відповідними коштами.

— Але місцевий чиновник з грішми також небезпечний. А що як сваволити стане?

— Це за місцевою Радою легко сховатися. Сто осіб, мовляв, вирішували, а я тільки виконував. А якщо службова особа в регіоні одна, то за прийняте рішення самому відповідати доведеться. Тут і ініціатива, і глупота одразу помітні будуть.

Феномен «УФГ»

— Валерію Георгійовичу, під час боротьби і за мандат депутата, і за президентське крісло у пресі, на радіо і телебаченні було чимало публікацій та передач, де розкривалася ваша діяльність як бізнесмена, голови «Української фінансової групи». Про Бабича говорили навіть як про «українське економічне диво». Та доводилося стикатися і з іншою точкою зору. Приміром, з такою: «Незрозуміло, чим займається «УФГ» і що конкретно зробив Бабич». Ваші опоненти твердили, що ніякого «дива» не існує, а все це вміло поставлена рекламна кампанія.

— «УФГ» істотно відрізняється від багатьох, які працюють у країні, своїми підходами, своєю, коли хочете, ідеологією та філософією. По-перше, ми нікуди з України тікати не збираємося, а тому хочемо залучити сюди з розвинутих країн нові форми й методи роботи, технології, інвестиції. Та зробити це вкрай нелегко. От ви пробували коли у сусідів гроші позичати? Дасть лише той, хто тебе добре знає, довіряє, певен, що і він колись зможе до тебе звернутися. Отаке відчуття «УФГ» і створює у взаємовідносинах з нашими західними партнерами. Ми кажемо їм: «Допоможіть нам, а ми поділимося заробленим, станемо надійними соратниками в бізнесі». Ми не вплутуємось у жодні тіньові структури, не женемося за «шаленим» прибутком, а виконуємо важку, копітку роботу. Могли б легко стати суперкомпанією за грошовим оборотом та іншими показниками. Але ми хочемо процвітати разом з Україною, заради нашої Батьківщини. Звідси і психологія наших працівників. Вони мріють вийти на пенсію у процвітаючій Україні, а не ухопити ласий шматок і чкурнути на далекі острови.

На українському ринку, де винятково високий ризик у ділових операціях, життєво важливо запровадити й відлагодити страхування за міжнародними стандартами. «УФГ» придбала контрольні пакети акцій страхових компаній «Остра—Київ» та «Остра—Одеса», сприяє створенню страхової групи «Остра», куди вливаються інші компанії. З нашою допомогою їхніми партнерами стали такі всесвітньо відомі фірми, як «Ллойдс», «Кельніше Рeє», а також російський «Ингосстрах». Саме структурам, контрольованим «УФГ», довірено страхування першого інвестиційного проекту ЄБРР в Україні — реконструкції міжнародного аеропорту «Бориспіль», з чим вони успішно впорались.

У стадії здійснення перебуває низка масштабних проектів. Серед них створення Київського інвестиційного банку — банку нового типу в Україні, створюваного «УФГ» спільно з Європейським банком реконструкції і розвитку та іншими відомими фінансовими структурами.

Вкладаємо кошти у цілі галузі народного господарства або структури, від яких безпосередньо залежить благополуччя в цих галузях. Зокрема, в такі важливі, як енергетика, транспорт, будівництво, виробництво продуктів харчування, товарів масового попиту. Передбачається застосування фінансових технологій, які можуть позитивно позначитись на масштабних показниках української економіки в цілому — скажімо, на розв'язанні суто ринковими методами винятково гострої проблеми неплатежів.

Навіщо потрібна Україна Заходу?

— У своїх перетвореннях ми дуже розраховуємо на допомогу провідних країн Заходу, найбільших міжнародних банків і фінансових інститутів. Ви часто спілкуєтесь зі своїми колегами-бізнесменами за кордоном. Як ви гадаєте: Захід справді готовий допомогти нам стати сучасною цивілізованою країною чи йому немає потреби виховувати собі конкурента в одній з найбільших країн Європи? Чи не уподібнюємося ми героєві відомого сатиричного роману, раз у раз повторюючи сакраментальну фразу: «Закордон нам допоможе!»

— Щоб зрозуміти, чим керується Захід, допомагаючи Україні, треба усвідомити просту річ. Економіка будь-якої держави може жити лише відтворенням, та ще й бажано розширеним. А це додаткові ринки збуту і відповідно нові технології. Та ми, попри всю нашу бідність, шукаємо не доброчинності. Цим займаються відповідні фонди й організації. Ми шукаємо фінансової, економічної, технічної допомоги. На Заході вітають керівника держави, що діє, як бізнесмен. Виторгувати, зацікавити, запропонувати щось власне замість їхнього, знайти обопільний інтерес, вигідну справу тощо. Отаку мову розуміють на Заході.

— Але ж у Західній Європі, приміром, ринки давно поділено. Там уже відбулися винні, рибні, м'ясні та інші «війни». Сільгоспвиробникам платять за те, щоб вони не виробляли продукції більше, додержували квот. І на цей ринок ми хочемо вийти? Хто на нас там чекає?

— А на Заході не просто дають кредити для розвитку нашої національної промисловості. Якщо дають, приміром, мільярд доларів для потреб сільського господарства, то одразу обумовлюють: придбайте нашу техніку чи добрива. І це нормально. Вони ж хочуть і в себе відкривати робочі місця, розвивати бізнес.

Чи може Тюмень стати «українською Аляскою»?

— Подобається це комусь чи ні, але більшість українського імпорту та експорту пов'язана з Росією. Ця країна — наш найбільший економічний партнер, не кажучи вже про історичні, людські та інші зв'язки. Свого часу ви були одним з фундаторів і керівників конгресу бірж колишнього СРСР. Яка ваша думка щодо проблем і майбутнього економічного співробітництва та взаємодії двох країн? У нас траплялися періоди, коли ми недооцінювали зв'язки зі східним сусідом, були й періоди, коли переоцінювали...

— З заздрістю дивлюся на своїх російських колег. На їхні обороти, капітали, можливості для розвитку бізнесу. Все-таки на рівні державної політики і за часів Гайдара, й пізніше російський бізнес одержав хороший поштовх, підтримку, щоб вийти на міжнародні канали. У нас статутний капітал найбільшого банку — «Україна» — 10 мільйонів доларів. Для Росії це дуже мало. Російський бізнес одержав вагомі податкові, митні та інші пільги. Я все це кажу до того, що і промисловість, і сільське господарство, і бізнес наших двох країн дуже взаємопов'язані. Тому політично позначити на карті державу — то одне, а от наповнити кровоносні судини киснем нових підходів до справи — то зовсім інше. Через штучні митні, податкові, валютно-фінансові та інші бар'єри в торгівлі з Росією ми вельми програли. І з цього треба робити висновки. Передусім законодавцям, фінансистам, керівникам усіх гілок влади. Росія — то величезне сировинне джерело для нас і неосяжний ринок. І, погоджуючись із тим, що альтернатива в економіці завжди потрібна, я думаю: невже іранцям і туркам ближчі наші проблеми й клопоти, ніж росіянам? От ми зібралися вкладати величезні кошти в Одеський термінал і розвиток цього проекту постачання нафти. Та невже ж ці мільйони доларів дали б меншу віддачу, якби були вкладені в Тюмені, де мешкають сотні тисяч українців? Тим більше, що Росії є про що думати. В районах добування нафти падає виробництво, назрівають соціальні проблеми, потребує заміни застаріле обладнання, вироблене, до речі, на українських заводах. Отут і розгорнутися б нашому великомасштабному співробітництву в обопільних інтересах.

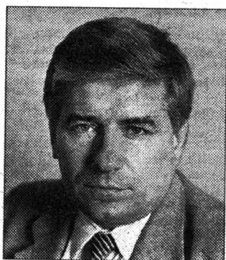
Чом, приміром, не взяти нам за згодою Росії в економічну оренду на 20—25 років частину території Тюменської області? Наситити цей анклав висококваліфікованими фахівцями на додаток до тих, які там працюють, продуктивною технікою. Можливо, застосувати вахтовий метод, передові вітчизняні й західні технології. Такий великомасштабний проект міг би залучити як російсько-українських, так і зарубіжних інвесторів. «А коли строк оренди закінчиться, що буде?» — запитає прискіпливий читач. Та нічого. Українська власність залишиться українською, а російська — російською. І нічого страшного нема в тому, що російські фірми та організації будуть співвласниками нафто- і газопроводів, які пролягають територією України. Таке взаємопроникнення, співволодіння давно відбувається у всьому світі. І ніхто не каже, що Японія прибирає до рук США, якщо вона володіє солідною часткою американської нерухомості.

Те саме стосується й фінансово-промислових груп. Сміливіше треба йти назустріч одне одному, бачачи власну вигоду, дати одержати її повною мірою й партнерові.

— Валерію Георгійовичу, ми з різних боків обговорили в розмові з вами бідність і багатство на рівні окремих людей, фірм і підприємств, країн. У чому ж секрет процвітання одних і причини невдач інших? Як стати багатим чи хоч би позбутися злиднів?

— Тут ми нічого нового не вигадаємо. Багата фірма чи підприємство — багаті її працівники, багата держава. Отже, потрібні підприємливі люди, професіональні й законослухняні громадяни, мудрі правителі. То лише в казках багатство знаходять. У реальному ж світі його здебільшого все-таки заробляють. І не треба тішити себе ілюзіями, ніби от якось справедливо поділимо те, що є в державі, — і на всіх вистачить. Ні, не вистачить. Працювати треба. Та розумно. Тоді настане добробут.

КУДИ МИ ЙДЕМО, або ЩО МИ БУДУЄМО

Уже вкотре і у свідомості простих людей, і у засобах масової інформації, і у виступах окремих політиків порушується одне й те саме питання. Що ми маємо на меті, проводячи реформи? Куди ми йдемо? Яке суспільство ми будуємо? Тим самим неначе підштовхуємо кожного до жорсткого альтернативного вибору, що складається начебто з двох взаємовиключних діаметрально протилежних варіантів: капіталізм чи соціалізм. Але ж палітра сучасного життя значно різнобарвніша й розмаїтіша. І її неможливо втиснути в заздалегідь розроблені догматичні схеми й шаблони.

Діалектика життя спонукає по-новому поглянути на поточні суспільно-політичні й соціально-економічні процеси. Усталені реалії розвитку людської цивілізації, досвід світового економічного розвитку диктують необхідність побудови суспільно-економічної системи, яка насправді має служити людині й максимально сприяти реалізації творчості, інтелектуального й фізичного потенціалу кожної окремої особистості, не на якихось «ізмах», а на основі здорового глузду. На тих принципах, на яких функціонують усі цивілізовані західні держави.

Формула тут одна, і надзвичайно проста. Надати кожній людині право вибору, де і як їй реалізовувати свої можливості, не нав'язуючи їй це згори. В цьому й проявлятиметься сутність гармонії між потенційними здібностями конкретної людини й засобами або можливостями їх реалізації.

А це може дати лише суспільство з багатоукладною економікою, де на рівних конкурентних засадах розвиватиметься і державна, і колективна, і акціонерна, і приватна власність. Де справді на ділі, а не на папері створюватимуться максимально сприятливі умови для реалізації творчого й інтелектуального потенціалу людини. Де головною функцією держави буде не змушувати або силувати когось щось робити, оскільки це не її прерогатива, а навпаки, не заважати людині займатися тим, чим їй насамперед економічно вигідно з урахуванням її потенційних можливостей у рамках чинних законів. І постійно вдосконалювати законодавчу базу в бік щонайбільшого розширення можливостей реалізації людини як особистості.

Після такої філософської преамбули хочу зробити невеличкий ескіз або економічну замальовку суспільства зі змішаною або багатоукладною економікою, контури якого в Україні, не претендуючи на повне змалювання картини, гадаю, мають проглядатися в таких обрисах.

Самий термін багатоукладна або змішана економіка відображає певний компроміс між пропорціями або питомою вагою державного й приватного секторів економіки. Такий компроміс Україна має виробити самостійно, зважаючи при цьому на безліч різних чинників, починаючи від структури промислового виробництва і закінчуючи менталітетом нашого народу.

Економічний устрій будь-якої держави може грунтуватися лише на двох організаційних засадах: на суб'єктивній волі керівного органу або на об'єктивних економічних законах. У першому випадку йдеться про планово-директивну економіку, засновану на розподілі наявних ресурсів й отриманих з їх допомогою доходів. Такий розподіл грунтується на волюнтаристському підході однієї людини або групи людей, яким надано права приймати рішення. Тож планово-директивну економіку називають часто-густо адміністративно-командною. В другому випадку мається на увазі створення справді наукової економіки, більше відомої під терміном ринкової економіки.

Ринкова економіка — це економіка, заснована на відносинах, які виникають під час купівлі-продажу товару на ринку, де стикається попит як представник споживання і пропозиція як представник виробництва.

Проте слід підкреслити, що багатоукладна економіка не являє собою так званого «третього» шляху між ринковою й командно-адміністративною. Вона цілковито набуває характерних рис ринкового господарства (вільне встановлення підприємствами цін і заробітної платні, конкуренція, лібералізація експортно-імпортної політики тощо). Інші недомовленості також мають бути розв'язані.

Під ринком розуміють соціально-економічні умови реалізації товару. Ринок — це сфера прояву економічних відносин між виробниками і споживачами товарів, між вартістю і споживчою вартістю товару. Кожний виробник і споживач має власні економічні інтереси, які можуть і не збігатися. Відносини між вартістю і споживчою вартістю також характеризують не лише узгодженість, а й суперечність. Зазначені вище суперечності вирішуються з допомогою акта купівлі-продажу товару. Тому ринок є своєрідним інструментом узгодження інтересів виробника й споживача. В основі його функціонування лежать такі принципи:

1. Рівність виробників (продавців) і споживачів (покупців) перед зовнішніми чинниками.
2. Рівновага цін (курсів, процентних ставок) на основі збалансованості попиту та пропозиції.
3. Економічне регулювання самостійних дій суб'єктів ринкових відносин (виробників, продавців, посередників, споживачів, покупців).
4. Використання юридичних законів для економічного регулювання.
5. Наявність конкуренції як умови економічного прогресу й економічного регулювання.

Змішана економіка не може бути зведена до простого протиставлення приватного і державного секторів, логіка діяльності кожного з них була б радикально протилежна. Зрозуміло, державні підприємства мають відігравати в Україні як у промисловому, так і у фінансовому плані істотну і навіть особливу роль. Деякі з них функціонуватимуть у держсекторі в зв'язку з їхньою життєвою потребою для суспільства, бо для приватного капіталу вони можуть вважатися малорентабельними. Прагнення контролювати деякі життєво важливі для оборони або економіки країни галузі може слугувати підставою для збереження державної власності. Але це аж ніяк не означає, що державними підприємствами має управляти держава як така. Їх управління має бути автономне і неодмінно вписуватися в рамки ринкової економіки.

Крім того, між державним і приватним секторами не повинно бути непроникних бар'єрів. З метою зміщення своїх потенційних можливостей фінансування державні підприємства зможуть відкрити власний капітал для доступу приватних акціонерів. І навпаки, держава зможе бути присутньою як акціонер у капіталі приватних підприємств.

Ринкова економіка — дуже тонкий механізм й більш складний, аніж планово-директивна. На її стан сильно впливають політичні обставини (заяви керівників держави і членів уряду, їх хвороба, нестабільність політичної обстановки, стан злочинності, довіра до державного апарату тощо). Роль держави в ринковій економіці полягає в тому, що вона створює правила господарювання (закони) й контролює їх виконання. Тому довіра громадян до держави є невід'ємною частиною існування ринкової економіки.

Слід також ураховувати й ту обставину, що як не можна сподіватися на знищення ринку задля цілковитого управління економікою, так само ілюзорно вважати, що за відсутності бодай якогось там регулювання з боку держави сили одного тільки ринку дадуть змогу досягти економічного й соціального оптимуму. Надавши лишень тільки владі «невидимої руки» ринок здатний призводити до руйнування навколишнього середовища, до втрати фінансової і валютної стабільності, до загострення соціальної нерівності, до принесення в жертву довгострокових потреб суспільства задля реалізації сьогочасних можливостей.

Змішана або багатоукладна економіка передбачає, що держава, не намагаючись підмінити собою динамізм приватних суб'єктів, котрі господарюють, відіграє важливу роль в організації економічного й соціального життя.

До її компетенції входить насамперед вироблення правил гри та нагляд за їх дотриманням. Необхідно вміти уникнути спокуси регламентувати й контролювати все і вся. Разом з тим ринки тим ефективніші, чим надійніше регулюючі інстанції забезпечують їх правильність функціонування. Це справедливо як стосовно ринків товарів і послуг, на яких конкуренція завжди може спотворюватися «сильнішими» агентами, так і стосовно ринків фінансових.

Держава покликана також відігравати роль активного новатора і випереджати майбутнє. Економічні суб'єкти повинні мати змогу приймати рішення з урахуванням інформації, яку можна отримати лише під час спільного визначення стратегічних напрямів розвитку. І коли вже йдеться про майбутнє, така процедура має замінювати надто «короткозорий» ринок. Індикативне планування, що має наближатися до стратегічного планування великих транснаціональних корпорацій, служитиме одним із заходів, що дадуть змогу спрямовувати й регулювати сучасну складну і конкурентну економіку, де суб'єкти господарювання мають безупинно адаптуватися до еволюції технологій, ідей та міжнародного оточення.

Нарешті, держава має виступати гарантом соціальної єдності. Вона не тільки покликана забезпечувати для всіх захист з боку закону, а й зменшувати потенційну нестабільність шляхом розроблення відповідних програм соціального захисту, а також подавати підтримку найменш забезпеченим верствам населення за рахунок роботи громадських служб і податкових механізмів соціального перерозподілу. Без такої позиції держави не побудувати сильного суспільства зі збалансованою економікою.

Отож, змішана економіка не є тільки простим співіснуванням адміністративної та ринкової економіки. Вона являє собою спробу забезпечити таке регулювання відкритої ринкової стихії, кінцевою метою якого є максимальна реалізація принципів соціальної справедливості.

Це передбачає, передусім, наявність держави, впевненої у своїх принципах, але такої, що завжди прагне до поваги іншого та до власної ефективності. Складна рівновага, яку вона встановлює між силами ринку і суспільним втручанням, має постійно піддаватися переоцінці. Змішана економіка потребує децентралізації ініціативи, соціальної злагоди та демократичного діалогу.

Тому розбудова суспільства здорового глузду, що базується на загальнолюдських цінностях та високій моралі, має розпочинатися насамперед з політичної злагоди й консолідації зусиль усіх партій і рухів у напрямку економічного оздоровлення країни.

Цінність і значимість будь-якої громадсько-політичної партії та організації сьогодні має розглядатися не крізь призму розпалювання пристрастей, поляризації суспільства і божевільних закликів до якоїсь міфічної боротьби із заздалегідь накресленим образом ворога, а навпаки, — через уміння піти на компроміс, поступившись якоюсь мірою своїми політичними амбіціями і принципами задля досягнення однієї високої мети — розбудови суспільства, гідного людини. Колись ми вже намагалися його побудувати на злі та насильстві. Не упустімо ж цього разу наданого нам історичного шансу побудувати суспільство на принципах поваги прав і достоїнств людини.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством Верховної Ради України.

· П'ятий мікрофон

Не забувайте про свої обіцянки!

Шановні наші депутати! Ви обіцяли життя зробити кращим, а потрапили до парламенту — й забули про свої обіцянки. Невже серед вас немає таких, хто витягнув би народ із прірви?

Марія ЛОНДАР.

Видерта
Камінь-Каширського району
Волинської області.

Коли ж відчуємо вашу турботу?

Якщо послухати виступи депутатів, то складається враження, ніби вони дуже вболівають за народ. Але ж не видно цього вболівання на ділі. Бо значна частина населення доведена до такого зубожіння, якого не було, мабуть, і після війни. Вважаю, що слово «народний» треба прибрати, бо воно звучить, як знущання з народу.

І. БУГАЙ.

Ічня
Чернігівської області.

Не може бути держава без ідеології

Чому вас, народних депутатів, не турбує те, що дітям не вистачає підручників у школах, що на видання українських книжок немає коштів, що в Україні засилля сумнівної літератури, яка пропагує порнографію, бездуховність та насильство? Адже побудова держави починається з ідеології, з підручників для дітей. Ви про це повинні дбати перш за все.

Віктор ЦЕХМІСТРО, доцент.

Харків.

Інтереси якого народу ви відстоюєте?

За національністю я росіянин, як кажуть у нас на Галичині, — москаль. До речі, щирості і доброті, державному мисленню людей цього регіону України треба вчитися усім. Болить мені те, що не виконується в Україні Закон про мови. Слухаю сесійне засідання Верховної Ради і сумніваюся: а чи України? Ну скажіть, шановні депутати, де, в якій країні народний депутат виступає не її мовою? Може, в Ізраїлі, де багато російськомовного населення? Чи, може, там для них такі ж умови створені, як в Україні для росіян? За двадцять років, які прожив у Галичині, я вивчив українську мову, і не було ніякої складності. Чому ж окремі депутати так зневажають мову народу, інтереси якого нібито відстоюють у Верховній Раді?

І. БАЛАБАНОВ.

Львівщина.

Люди гідно оцінять вашу роботу

У залі засідань Верховної Ради — найосвіченіші, найрозумніші, найінтелігентніші люди держави (в усякому разі такими вони повинні бути). Але чому ж ця еліта забуває елементарні правила культури? А може, це так і повинно бути: на трибуні доповідач, а в залі ходять, балакають? Після перегляду репортажів із засідань Верховної Ради завжди впадаю в розпач: не треба демонструвати свою особу перед телекамерами, треба працювати дійсно для народу, творити такі закони, щоб люди самі гідно оцінили вашу роботу.

Н. ОНИЩУК.

Дунаївці
Хмельницької області.

Голова Луганської облради Петро КУПІН:

У центрі всіх реформ має бути людина

— Петре Олександровичу, минуло півроку відтоді, як ви стали головою обласної Ради. Жителі області довірили вам свої долі. Такий термін, природно, надто малий для того, щоб говорити про якісь значні результати, та й ще за такого складного для всієї України часу. Проте скажіть, чого вам вдалося досягти? З якими проблемами зіткнулися? Як охарактеризуєте соціально-економічну й політичну ситуації в області? Чи могло би бути гірше, якщо б облраду очолила інша людина?

— Не беруся казати, що було б... Але осмілюся стверджувати, що в умовах окремо взятого регіону за загальнодержавних прогріхів в економічній політиці, недосконалої законодавчої бази, відсутності достатніх владних повноважень та коштів досягти якихось значних змін на краще просто неможливо.

Тим паче в такій складній індустріальній області, як наша, котра з випуску промислової продукції на душу населення посідає провідне місце в країні, але передостаннє — з виробництва товарів народного вжитку і останнє — за кількістю сільського населення й рівнем сільськогосподарського виробництва.

Через ці структурні перекоси, а також те, що продукцію підприємств, особливо важкої промисловості, було зорієнтовано здебільшого на ринок СНД, негативні тенденції в економіці області виявляють себе гостріше, ніж в інших регіонах.

Положення ускладнилося тим, що держава своєчасно не виконала своїх зобов'язань з уточнення бюджету в зв'язку з інфляцією, не відшкодувала підприємствам агропромислового комплексу збитки від посухи в розмірі 3,8 трлн. карбованців, від стихійних лих — 43,5 млрд карбованців.

Останнім часом різко загострило ситуацію припинення поставок підприємствам газу через неплатежі. З цієї причини понад 100 підприємств зупинено.

До всього зазначеного додається ще й відпускання цін за нулів у бюджеті, відсутності можливостей для реального соціального захисту населення.

Інколи навіть не можна зрозуміти — як за таких умов регіон ще живе?

Що в цій ситуації все ж таки вдалося зробити? Вдалося зберегти ті галузі, що забезпечують життєдіяльність області, дещо зняти напруженість у шахтарських колективах, вчасно зібрати врожай. А ще — збудували госпіталь для інвалідів Великої Вітчизняної війни; водопровід довжиною 50 км, м'ясопереробний комбінат спільного україно-німецького підприємства «Айдар-АН-м'ясо». Треба сказати, що цей масштабний проект вартістю 50 млн. німецьких марок здійснено не без допомоги уряду, і на презентації підприємства був присутній Прем'єр-міністр України В. А. Масол.

— Але ж з приводу іноземних інвестицій ви завжди висловлювалися однозначно?

— Я — реаліст. За астрономічного дефіциту бюджету, відсутності коштів на капітальне будівництво, гострої потреби структурних перетворень у сфері матеріального виробництва залучення інвестицій — єдиний спосіб змінити ситуацію.

— А як ви ставитеся до приватизації?

— Простим перерозподілом власності економіку не реформувати. Потрібні нові закони, фінансові регулятори, здатні інтегрувати капітал, сировинні та людські ресурси, треба створити нові технології, запустити нові механізми управління, отримати більше товарів і послуг для людей. Тому я — проти номенклатурної приватизації, яку в народі дотепно назвали «прихватизацією», а Закон про приватизацію — інструкцією перерозподілу майна.

До приватизаційного процесу слід внести серйозні корективи, створити рівні можливості для участі в приватизації різних верств населення. На жаль, оренда з викупом, закриті акціонерні товариства й аукціони для товстосумів обмежують права звичайних громадян у розподілі державної власності. Принципово не погоджуюся з приватизацією великих промислових підприємств базових галузей промисловості, серед яких багато унікальних виробництв.

Так сталося, що внаслідок непродуманої приватизації окремих цехів ВО «Луганськтепловоз» із потужного єдиного комплексу перетворилося на групу підприємств з різною формою власності, що не мають ні адміністративних зв'язків, ні спільних економічних інтересів. І як результат — параліч виробництва, обвальне скорочення робітників, зруйнована соціальна сфера.

У зв'язку з цим обласна Рада звернулася до центральних органів влади зі своїми пропозиціями: по-перше, поставити під контроль місцевих Рад приватизацію всіх об'єктів без винятку; по-друге, збільшити відрахування до місцевих бюджетів близько 70 відсотків, в тому числі і від приватизації загальнодержавних підприємств, хоча б для підтримки їхньої соціальної сфери — житла, дитячих дошкільних закладів, від яких новоявлені власники відмовляються; по-третє, дати можливість обласній Раді планувати і контролювати витрати коштів позабюджетного фонду приватизації, а також внести зміни в Закон про приватизацію, які дали б змогу у разі порушення здійснювати реприватизацію об'єктів.

— А як бути, на вашу думку, з вугільною промисловістю?

— Обстоюю позицію, що вугільна промисловість, як й інші стратегічні галузі, має бути державною власністю і приватизації не підлягати. Маю підтримку в Президента України і Прем'єр-міністра. Як ви знаєте, за нашою пропозицією створено Міністерство вугільної промисловості. Гадаю, що в регіонах для оперативного керівництва мають бути збережені об'єднання як структурні підрозділи галузевого штабу. Ось був нещодавно на шахті «Віргілівська», подивився, як колектив працює в умовах економічної самостійності. Тяжко. Адже шахта — дуже складний соціальний організм, це не лише вугілля, це — люди, це шахтарські селища, їх соціальна сфера. Сьогодні треба комусь думати, що буде з шахтарями та їхніми сім'ями, коли шахти закриють як неперспективні. За нашої загальної невлаштованості розв'язувати не лише ці питання в масштабах об'єднання значно легше.

Згідно з Указом Президента України областям не передано повноваження щодо управління загальнодержавною власністю вугільних підприємств.

Проте це не означає, що облвиконком займає позицію стороннього спостерігача.

Ми намагаємося оперативно впливати на ситуацію на вугільних підприємствах області, шукаємо шляхи розв'язання проблем паливно-енергетичного комплексу.

Прорахувавши сировинну базу, дійшли висновку, що в області є ресурси коксувального вугілля, необхідні для виробництва коксу обсягом 2000 тис. тонн і чавуну — 4000 тис. тонн, тобто для повного навантаження потужностей Алчевського металургійного комбінату. Це дасть йому згодом можливість забезпечувати потребу підприємств вугільної промисловості області в товстолистовому прокаті, рейках, шпалах та інших видах металопродукції.

Об'єктивно є всі умови для створення концерну «Вугілля-кокс-метал» і такі пропозиції ми подали до Кабінету міністрів України. На жаль, реакції поки що немає.

І ще. Вугілля нашого регіону в прямому й переробленому вигляді споживають 24 області України. А для власних потреб нам досить видобутку двох об'єднань. Це ще раз говорить про необхідність структурної перебудови галузі.

Зважаючи на велику енергоємність нашої промисловості, ми маємо намір серйозно взятися за реалізацію проекту з розробки, улаштування й експлуатації Марківського, Кружилівського та інших родовищ природного газу.

Отримано принципову згоду АТ «Укргазпром» на спільну участь в реалізації цього проекту. Висловили бажання вести спільні пошукові та інші роботи геологи і газовики Ростовської області Росії.

— От ви й торкнулися теми міжрегіональних зв'язків. Які сьогодні перспективи співробітництва прикордонних областей України й Росії та у створеної для координації даної діяльності ради керівників цих областей?

— Глибоко переконаний, що міжобласне, міжрегіональне співробітництво, відновлення господарських зв'язків — одні з основних способів виживання загнаної в безвихідь, енергетично знекровленої економіки.

Але поки що підписані на рівні областей — нашої й прикордонних російських — угоди практично не виконуються. Тому що міжурядову, де було б зазначено механізм господарської інтеграції в нових умовах, досі не підписано.

Зараз ми серйозно займаємося реалізацією угоди між ВО «Лисичанськнафтооргсинтез» та ВО «Ростовнафтопродукт» про переробку 4 млн. тонн давальницької нафти.

Якщо повністю завантажити об'єднання, і в нас лишатиметься тільки 10 відсотків від загального обсягу вироблених нафтопродуктів, то й тоді перекриються потреби у паливномастильних матеріалах транспортних, бюджетних організацій, населення.

— Ви неодноразово казали про те, що не погоджуєтеся з програмою реформ, пропонованою Президентом Л. Д. Кучмою...

— Хочу уточнити. За словами самого Леоніда Даниловича, це не програма реформ, а економічна філософія, концепція економічних перетворень. Механізм здійснення ще не прийнято законодавчим органом.

Що ж до моєї незгоди, то я не проти реформ, не проти ринку. Поділяю тези про потребу реформування кредитно-фінансової, податкової і бюджетної політики. Економічне оздоровлення країни необхідно.

Наша позиція тут зрозуміла. Ми — за проведення земельної реформи. За те, щоб кожен сільський трудівник мав, поруч з майновим, свій земельний пай. Але вирішальне слово — в разі виходу з господарства, передаванні паю іншим особам — має бути за колективом, щоб він також мав право замість землі сплачувати тому, хто виходить з господарства, оціночну вартість цієї землі. Думаю, заслуговують на увагу і пропозиції про те, щоб під час продажу паю першочергове право на його придбання надавалося трудовим колективам сільгосппідприємств.

Впевнений, що за нинішніх умов не кожний наважиться вийти з господарства. Вважаю, що земельна реформа справді нагальна, проте вона має бути максимально зважена, продумана, з урахуванням об'єктивних умов, настроїв основної маси сільських трудівників.

В області триває активний процес реформування власності й виробничих відносин, здійснюються структурні перетворення господарств і підприємств.

Інтеграція дала змогу збільшувати випуск м'ясних виробів, забезпечити їх якість, відкрити 40 фірмових магазинів. Відносини будують на засадах взаємоузгодження й партнерства. Економічна й земельна реформи, що їх здійснюють, покликані розв'язати головне завдання — зробити сільського трудівника господарем на землі. І не так важливо, де він працюватиме: на колективному підприємстві, вестиме фермерське чи власне господарство — головне, щоб він відчував свою значущість, свою потрібність суспільству, розпоряджався результатами своєї праці.

Я — за багатоукладність економіки, але й за державне регулювання на пріоритетних напрямах.

— Що, на вашу думку, треба зробити на державному рівні в першу чергу, щоб краще жилося регіонам?

— Треба передусім у державному бюджеті, який приймає щороку Верховна Рада, відображати витрати кожної області у відповідності з наявною базою доходів. Ми не заперечуємо, наприклад, проти того, щоб частину доходів області передавати іншим регіонам. Але лише на цільові загальнодержавні програми.

Прецедент, який створив наш облвиконком, приймаючи вольове рішення «Про тимчасову зупинку відрахувань коштів у державний бюджет», був вимушеним заходом. Уряд не повертав борги, як я вже казав раніше, пов'язані з інфляцією, відшкодуванням збитків від посухи і від стихійних лих. Що залишалося робити? Тому, щоб не залежати так від центру, місцевим Радам потрібен інший Закон про регіональну економічну політику. Думаю, слід швидше переходити від галузевого принципу фінансування до регіонального, до фінансування суспільно значущих програм. Це дасть змогу регулювати процеси розміщення продуктивних сил, повніше залучати місцеві ресурси, створювати рівні умови життя для всіх регіонів. Адже люди не винні, що, наприклад, живуть у такій несприятливій Луганській області.

Було б справедливим, якби ціни, особливо на споживчі товари, були однакові в усій Україні. Для економічного вирівнювання потрібні субсидії, дотації держави. І, зрештою, — всім, як повітря, потрібен Закон про владу. Без нього, без розмежування функцій і міри відповідальності між усіма рівнями влади перевести наше життя в нову якість неможливо.

Інтерв'ю взяв **Анатолій КОБЕЛЬНЮК.**
Луганська область.

Тверда воля чи хутірське свавілля?

За 10 хвилин, поки я відігрівала охолоду кулькову ручку, голова Жидачівської районної Ради Степан Ревуцький мав дві телефонні розмови. Першу — з прокурором району: «Якщо за розкрадання цукру на Ходорівському цукрозаводі ми покараємо лише тих, що поцупили кілька мішків і не знайдемо ниточки великих фінансових махінацій, гріш ціна нам з вами». Композитору Богдану Янівському він пообіцяв, що жидачівці неодмінно перерахують свою спонсорську частку на Міжнародний конкурс оперних співаків імені Соломії Крушельницької. Не встиг він покласти трубку, як поріг переступила заплакана жінка: «Чоловік прикутий до ліжка, я — після операції, а сина беруть до війська»...

— Пане Ревуцький, ніяк не можу збагнути уподобання виборців Жидачівського району. До Верховної Ради вони обирають лідера УНА-УНСО Олега Вітовича, який називає себе революціонером. А головою Ради обирають... колишнього голову Ради на тлі радикальних закликів — «геть!»

— Хочеться запитати «революціонерів»: а де ви, хлопчики з буками, були, приміром, 1988—1989 року? У ті роки я виступив на районній партійній конференції і в присутності начальника управління КДБ по Львівській області Станіслава Малика порушив питання про дискримінацію української мови. Пригадайте, учителі російської мови отримували тоді доплату.

Передвиборча боротьба була жорсткою, і як голова Ради першого демократичного скликання я несамохіть став заложником, якому інкримінували всі біди і обіцяли «навести порядок». Рух, з якого я вийшов, не підтримував мене, республіканці почали підтримувати лише за місяць до виборів, і все ж я переміг у першому журі з перевагою 9,5 тисячі голосів. Чому? Виборці встигли стомитися від ура-патріотів і заземлилися. Серед 30 депутатів райради — більшість практики, аграрії. У популізм не бавимося, думаємо про самовиживання і самозабезпечення району без державних субсидій. Вели про це мову на останній сесії районної Ради.

— Жидачівський район як острів благополуччя в морі економічної руїни? Чи ж це можливо?

— Маємо в районі потужний переробний комплекс, на який можна робити ставку. Це — цукрозавод, м'ясокомбінат, сирзавод (у нас найкращі в області сири), спиртзавод, завод продтоварів. Найближчі сусіди Європи мають інтерес до нашої сировини, ми — до їхніх технологій. На Ходорівському цукрозаводі, наприклад, за останні 10 років технологічне устаткування не оновлювалося. Тричі делегація з нашого району виїжджала в Боснію для налагодження підприємницьких контактів. Колишня Югославія мала найновіші технології в переробній галузі і не розгубила ще свій потенціал попри всі катаклізми. На зустріч з делегацією району у місті Лакташі, куди ми дісталися по лінії фронту, під кулями, приїхало 90 підприємців — серби, тамтешні українці. Разом з ними ми відкрили в місті Український центр, домовилися про створення спільного підприємства. Війни і протистояння прагнуть політикани, а господарі хочуть господарювати. Наші місцеві політикани пікетували мою хату в селі за те, що я був проти знищення агропромислового комбінату — «червоного», на їхню думку.

— Це була, як на мене, унікальна ситуація: голова Ради став проти юрби і розчищав собі дорогу на роботу... навкулачки, ризикуючи на все життя втратити репутацію.

— Один із тих пікетувальників сказав під час наступних виборів: «Хоч я й дістав стусана від Ревуцького, та голосуватиму за нього». Одне із двох: або тверда воля, або хутірське свавілля. Третього немає.

Бесіду вела Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Григорій Сковорода: дух і слово

Двісті літ збігло від того осіннього, вхопленого морозяною сивиною світанку дня дев'ятого листопада року 1794, коли в селі Іванівка, що на Харківщині, знеможене стражданнями тлінне тіло Григорія Сковороди полишила молода душа.

Залиш, о дух мій,
скоро всі земляні міста!
Зійди, мій душе, в гори,
де правда живе свята...

Його земний шлях проліг від сотенного містечка Чорнухи, що на Полтавщині, де він побачив світ третього грудня 1722 року, через Київ, Петербург, Харків, Відень, Братиславу, Будапешт, через інші значимі міста Європи, а головне — через Україну до останнього тихого притулку біля гаю в маєтку поміщика А.Ковалевського.

Його спраглий на самопізнання і самовдосконалення дух переселився у створений ним Сад божественних пісень, який проріс із зерен Священного писання і в якому вічно розкошуватиме його чиста, умиротворена добродійними справами нетлінна душа.

Хоч всю землю завоюй, над
усім хоч зацарюй.
Що тобі те помагає. Коли вся
душа ридає?

Душевний лад, внутрішня гармонія, чиста совість, сердечний спокій — це той ідеал самовдосконалення, до якого, за Сковородою, і повинна людина прагнути через самопізнання. Інакше не буде вона почувати себе щасливою, а суспільство — гармонійним, морально здоровим.

А жив він у суспільстві порушеному, позбавленому внутрішньої гармонії, з розчахнутими надіями на повернення козацьких вольностей і привілеїв. Ліквідація гетьманства в Україні та відновлення сумнозвісної Малоросійської колегії, зруйнування Запорозької Січі, закріпачення селян Слобідської та Лівобережної України, селянські повстання 1768 — 1769 та 1773 — 1775 років, масові криваві розправи польських та російських військ над гайдамаками — ці та інші трагічні події національної історії випали на добу Григорія Сковороди. Україна втратила не лише політичну свободу, але й морально уподіблювалася, бо в умовах тоталітарного абсолютизму передусім захлинається від несвободи духовне життя, а отже внутрішньо руйнується особа. Імперія відкрила перед духовно убогими і морально ослабленими його земляками — «служивими малоросами» шлях до привілеїв, винагород, чинів... І потяглися до царських палат заподливі землячки за «циновими ґудзиками», плазуючи і вимолюючи за відмову від національної честі та гідності маєтки, срібло, намісництва...

Бачив Григорій Сковорода їх, убогих духом, у Петербурзі, коли його, спудея славетної Києво-Могилянської Академії, зарахували співаком придворної капели і приневолили неповних три роки втішати співом царицю Єлизавету та її вельмож.

«Царів і тиранів ми часто всупереч волі нашій втішаємо...», — писав згодом філософ в одному з листів. Не мав шани до вінценосних, органічно не сприймав абсолютизму і монархії: «Я не високо шаную і не поважаю не тільки таких царів, яким був Ірод, але навіть і хороших царів». Його мрією була «Горня Республіка» — світ рівних і щасливих людей.

Сковорода — поборник свободи як запоруки вільного розвою людських чеснот і здібностей, як основи суспільної гармонії, без якої не може запанувати справедливість. Не випадково у вірші «De libertate» роздумує над поняттям свободи і славить «отця вольності» — гетьмана Богдана Хмельницького.

Що є свобода? Добро в ній якєе?
Кажуть, неначе воно золотеє?
Ні ж бо, не злотне: зрівнявши все злото,
Проти свободи воно лиш болото.
О, якби в дурні мені не попастись,
Щоб без свободи не міг я лишитись.
Слава навіки буде з тобою,
Вольності отче, Богдане-герою!

Цей вищий світ царів і тиранів, який нагадував йому театр і в якому кожен прагне грати свою роль, його не приваблював. Він, цей світ, був здеморалізований, духовно нищий, наповнений наклепниками, інтригами, користолюбцями, марнослав'ям...

Тому й ненавидів придворне услужництво, зверхню панську ласку, монастирське фарисейство, бо бачив: там осіла «порода шулік», там клубочаться обман і злочинство; розкошують ті, які «живуть на землі і ні про що не гадають, окрім збагатитися, наїстися, напитися, одягтись».

Сковорода — це духовне світло, яке висвітлило морок самодержавного абсолютизму й увиразнило шлях до самовдосконалення через освіту, знання, моральне оздоровлення української людини, а в перспективі — всього українського суспільства.

Після важких збройних звитяг гетьмана Богдана Хмельницького, рішучих батальних поривань до свободи Івана Виговського, Івана Мазепи, після доби Великої Руїни, яка знесилила Україну, та методичного поневолення української людності в системі Російської імперії вільна духовно, внутрішньо суверенна людина для Григорія Сковороди була ідеалом.

Можливо, він усвідомлював, що взаємне поборення під час Великої Руїни породило ворожість між людьми, насильство, недовіру й привело до того, що чужа сила користається з братовбивства і губить надію на досягнення свободи збройною боротьбою. Чи не тому Сковорода обстоював ідеал вільно мислячої, внутрішньо незалежної, морально відповідальної людини, що замислив сприяти формуванню нового суспільства з людини, з її моралі і духовності. Це формування він розпочав з себе, власним прикладом закликаючи до самовдосконалення.

Обрав собі за маєток — «спокій, воленьку святу», за приятеля — вбогість, за ідеал — багатство духу і чисту, як кришталь, совість.

У притчі «Убогий Жайворонок» провістить: «Чисте серце й дух віри — одне і те ж. Яка користь тобі з повних засіків, коли душа в тебе голодна і спрагла? Наповни бездну, насить спершу душу свою».

Насищення душі своєї та душ тих, до кого Сковорода горнувся словом-алегорією, словом-притчею, словом- мораліте, творилося на основі розгортання давньої української традиції любомудрія, повчань князів Київської Русі, передусім — Володимира Мономаха, народних легенд, праслов'янських міфів, переказів, казок, прислів'їв і приказок, на творчому переосмисленні античної та середньовічної філософії, чільні постаті якої були органічно вписані в українське просвітительство. Піфагор, Сократ, Плутарх, Сенека, Платон, Арістотель, Епікур органічно «вживаються» в його роздумах і вченні з Кирилом Транквіліоном-Ставровецьким, Петром Могилою, Симеоном Полоцьким, Димитрієм Тупталом, Феофаном Прокоповичем, Георгієм Кониським, із Єразмом Роттердамським, німецькими містиками і пієтистами...

Сковорода був духовно споріднений з філософським материком світової цивілізації, який не лише одним ним був засвоєний. Тогочасна Україна в особі її духовної аристократії ще не втратила (як, до речі, ніколи й не втрачала!) можливості всотувати в себе нові філософські ідеї та естетичні теорії. Тому доля й поставила цього українського мислителя, за словами Івана Франка, на «розграні двох великих епох», щоб він своїм філософським ученням і поетичною творчістю продовжив українську духовну традицію, творчо стимулював її розвиток в умовах навального утвердження в Україні російського самодержавного абсолютизму. На його очах поширюється рабство духу, гаснуть вогнища культурно-національного життя, замулюються духовні джерела, хоча Сковорода ще пам'ятає кращі часи. Не випадково в притчі «Убогий Жайворонок» є алегоричний сюжет: у давнину Діва Божа — Істина вперше прийшла в Україну: «Зненавидівши злобу мирську, прийшла до вас поселитися, почувши, що в країні вашій панує доброчестя й дружба», — сказала вона людям. Та усамітнено почувала себе богиня в Україні, тому знову «переселилась в небесні обителі».

Григорій Сковорода, мов та Діва Божа — істина, зійшов з висот античної премудрості до тих, хто в убогості творив промисел Божий — продовжував рід людський, примножував для власної вигоди чесною працею добро... Своїм життям, своїми повчаннями, своїми мандрівками по Україні Сковорода наче заново відкривав людям прості істини, які народ український формував протягом тисячоліттями буття і які вписані органічно в «найдосконаліший і наймудріший орган» — в Біблію. Для Григорія Савича Біблія була своєрідною аптекою, призначеною «для лікування душевного стану, не виліковного жодними земними ліками», бо «людина є всієї Біблії і кінець, і центр, і гавань».

Він не замірявся духовно переформувати все суспільство — треба зцілювати конкретну людину, відкрити їй сенс буття, шляхи досягнення людського щастя, а вже тоді вільно мисляча людина, яка пізнала саму себе, зможе змінити довколишній світ і віднайти шляхи та засоби оздоровлення суспільства.

«Якщо хочеш виміряти небо, землю і моря, — повинен спочатку виміряти себе», — писав він у філософському трактаті «Наркіс. Розмова про те: пізнай себе».

Духовне оздоровлення та моральне зміцнення людини мислилося Сковородою не лише шляхом удосконалення освітою, навчанням, самопізнанням, але й працею як досконалою формою вираження людської сутності.

У «Дружній розмові про душевний мир» Григорій Сковорода переконує: тоді буде плодоносити суспільства сад, коли «кожна людина не лише добра, а й споріднену собі, розлиту по всьому складу діла, відправляє роботу». А суспільство, держава, за його переконанням, мають бути у внутрішній гармонії, діяти злагоджено, як годинниковий механізм, який без завзятості і невтомної праці зупиниться: «Праця — живий і невсипущий рух усієї машини, доки не довершиться справа, що сплітає творцеві своєму вінець радості».

Етико-філософська система поглядів філософа світової слави Григорія Сковороди нагадує духовну комету, яка втягнула в ослаблений абсолютизмом організм українського суспільства гуманістичні цінності національної цивілізації та світової філософської культури. Його оригінальне філософське вчення стимулювало новий етап відродження і розвитку української культури та мистецтва.

Жив, як заповідали еллінські філософи, згідно з власним вченням, подаючи приклад органічної відповідності духу і слова, вчинку і вчення, являючи доброчесність, душевну гармонію, сердечний лад. Тому тональність його життя світла, переможна, Світ не опанував його, бо він — переможець у боротьбі за себе, за людину.

Дух Сковороди витає в космосі безмежних ідей, а світ похмурий він освітив ясністю, магією розкошування, народженням вільної думки.

«Є певна втіха в сльозах», — писав мудрий Сковорода. Сльози наші радісні. Доля дарувала Україні Сковороду, а ми морально зобов'язані вслухатися в його заповіти і жити сьогодні за його величавим посланням:

«Знайдімо нове серце. Одягнімося в одежу нових нетлінних надій, в нутро братолюб'я. Тоді нам все живе просвітиться, весь мир заграє і заскаче. Буде нам щодня Великдень, не зайде сонце нам, і місяць не умалиться нам. Ми ж наречемося народом святим, людьми оновлення».

Хай справдиться його побажання, хай світлою і невмирущою буде пам'ять величного філософа України!

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ,
академік, народний депутат України.

У Музеї української літератури відбувся вечір-презентація унікального двотомного видання творів письменника і філософа Г. Сковороди, надрукованого видавництвом «Обереги».

У вечорі взяв участь народний депутат України, академік НАН Микола Жулинський.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

К 50-летию Победы над фашизмом

З ініціативи України і Словенії

Всесвітня федерація ветеранів війни, 21-ша генеральна асамблея якої відбулася наприкінці минулого року у Франції, з ініціативи ветеранських організацій України і Словенії прийняла спеціальну резолюцію про 50-річчя закінчення другої світової війни. В цьому документі проголошується міжнародний обов'язок данини пам'яті і шани борцям за перемогу ідеалів миру, закликається до примирення між народами, які воювали на протилежних фронтах, засуджуються помітні останнім часом в ряді країн відродження нацизму, спроби переоцінити історію, реабілітувати нацизм і колабораціонізм, руйнування пам'ятників ветеранам війни тощо.

Асамблея звернулася до урядів країн, яких це стосується, вжити необхідних заходів, щоб підготовка до 50-річчя закінчення другої світової війни скрізь проходила відповідно до норм і цінностей, проголошених Статутом ООН.

АВТОПОРТРЕТ

Ще під час підготовки до 50-річчя визволення України письменник і артист театру історичного портрета народний артист України Ігор Шведов створив спектакль «Запам'ятай їх...». Це були штрихи до портрета покоління фронтовиків, штрихи, що їх «підгледів» автор у тих, хто захистив Батьківщину в роки лихоліття. Фрагменти вистави, що збудила в глядачів великий інтерес, шанувальники акторського таланту І. Шведова почули ще раз на вечорі, присвяченому 70-річчю з дня народження та 50-річчю його творчої діяльності. Сам активний учасник бойових дій, письменник і актор, він глибоко осмислив і окреслив у новій роботі животрепетні проблеми сьогодення, незавидну долю ветеранів-фронтовиків, які пережили одну з найжорстокіших воєн. Покоління переможців йде від нас, каже у пролозі автор, треба поспішати спілкуватися з ними, запам'ятовувати їхні імена.

У діалозі з дочкою — відомою естрадною співачкою Іриною Шведовою, яка вела вечір і ставила несподівані й часом «каверзні» запитання, перед присутніми пройшли деякі сторінки життя ювіляра — нашого земляка зі стародавньої Глухівщини, вихованця дитбудинку, учня місцевого педучилища, який, не чекаючи на повістку, прийшов з першими громами війни до винищувального батальйону, а потім — на фронт. Став солдатом, офіцером-зв'язківцем. На підступах до Берліна дістав тяжке поранення. Однополчани вважали, що він загинув. Та фронтовик вижив.

Турботливі, добрі люди допомогли колишньому воїнові стати на ноги, оволодіти науками. Та понад усе захоплювало молодого офіцера-відставника слово, згодом — сцена. Усе своє неспокійне життя Ігор Олександрович віддав дослідженню проблеми — хто є на землі людина, на що здатна, чого хоче досягти.

Тридцять п'ять років тому І. Шведов створив єдиний в Україні театр одного актора. З того часу й досі не змінювалося його кредо — йти до глядача, до людини, проповідувати людям вічне, святе, розумне, пробуджувати думки, стояти за добро і справедливість. А щодо нової роботи народного артиста України, присвяченої ветеранам-фронтовикам, то, як кажуть, Ігор Олександрович списав її з себе — адже й сам пролив кров за Перемогу над фашизмом.

Володимир ЖУКОВСЬКИЙ.

ОФІЦЕР ІДЕ В ЗАПАС

Як допомогти йому знайти своє місце

Держава сьогодні не може в повному обсязі розв'язати проблеми військовослужбовців. Значить, треба шукати нестандартні підходи. Кілька концепцій соціальної конверсії вже розроблено. Ми звернулися по інформацію до авторів однієї з програм — голови Українського фонду соціального захисту військовослужбовців «Творець» («Созидатель») підполковника Володимира Ларцева, президента трастової компанії «Легат Воєнконверс» підполковника запасу Сергія Силантьєва та фінансового директора Міжнародного фонду «Українські реформи» Олександра Хохлова.

В. Ларцев: — Після скорочення військових частин та гарнізонів, розташованих у селищах, селах, маленьких містечках і поза населеними пунктами, залишаються офіцери та прапорщики, в яких там є квартири, і більшість із них не може змінити місце проживання. А де працювати? Тому ми хочемо залучити вітчизняних та іноземних інвесторів і створити малі виробництва, передусім з переробки сільгосппродукції. От вам і робочі місця.

Нами розроблено виробничо-інвестиційний проект із соціальної конверсії Городнянського військового гарнізону, три військові частини якого — авіаційний навчальний полк і дві частини забезпечення — підлягають скороченню після 1 червня 1995 року. З допомогою Міністерства економіки ця програма виводиться на рівень державного експерименту.

Планується не лише працевлаштувати близько п'ятисот звільнених офіцерів і прапорщиків і шестисот дорослих членів їхніх сімей, а й сформувати ринкові відносини на рівні адміністративного району.

О. Хохлов: — Ми підходимо до проблеми соціальної конверсії комплексно. Хочемо не просто створювати малі виробництва, а й використовувати для цього вивільнювані після ліквідації конкретної військової частини основні фонди, техніку та інше майно.

Наш пілотний проект з фінансового погляду орієнтований на внутрішні ресурси, на державні кредити та вітчизняних інвесторів.

Залучаємо до процесу соціальної конверсії приватизаційні права й інтереси офіцерів і прапорщиків, членів їхніх родин.

С. Силантьєв: — Так, офіцери і прапорщики мають право претендувати на отримання у свою власність інфраструктуру, техніку та військове майно скорочуваних разом з ними частин шляхом обміну на приватизаційні сертифікати. Є й інший підхід. Відповідно до нього всі вивільнювані у процесі скорочення війська основні фонди, техніка подвійного призначення та майно мають бути передані одній компанії. Проте в умовах сьогоднішньої України без «увімкнення» особистого та колективного інтересу людей успіху не буде: у гіршому разі все, що можна, розкрадуть раніше, ніж новий власник прийме його під своє керування, а в кращому — справа розвалиться через грошові чвари. Наочний того приклад — доля авіакомпанії «Бусол». Створена відповідно до розпорядження Президента країни від 27 грудня 1993 року на базі 409-го авіаполку як експеримент у рамках «Програми конверсії далекої авіації Збройних Сил України», вона за півтора року свого існування домоглася загалом непоганих результатів. Завдяки комплексному використанню військово-транспортної авіації військові льотчики мали щороку понад тисячу годин нальоту, тобто вийшли на рівень дуже високої професійної підготовки. Отримало відчутний прибуток за здавання в оренду літаків і Міністерство оборони. Проте люди не були зацікавлені особисто в успіхах компанії. І на грунті одвічних питань: у кого яка зарплатня, хто які має офіційні та неофіційні дивіденди, — розпочалися плітки, чвари і скарги. І тодішній міністр оборони генерал-полковник Віталій Радецький фактично змушений був влітку 1994 року тимчасово зупинити діяльність «Бусла».

Окрім того, ідея передавання власності, вивільнюваної в процесі скорочення українського війська, в руки одної (нехай і дуже здібної) групи бізнесменів не зовсім узгоджується з президентською програмою економічних реформ. Адже введення величезної частини державного майна з-під загальної приватизації зачепить інтереси багатьох громадян.

В. Ларцев: — Чимало значить і те, що нас підтримує місцева влада. Ми не раз зустрічалися з головами Городнянської міської, районної та Чернігівської обласної Рад народних депутатів. Вони підтримали наші плани. Вбачають у них один з варіантів практичної реалізації програми, висунутої Президентом України. А Президент, у свою чергу, сказав добрі слова про наш проект під час виступу перед командним складом Збройних Сил. Так що підтримка є. Треба працювати. Бо ж під лежачий камінь...

Підготував Анатолій БЕНЬ.

Кордон ... у центрі держави

(Початок на 1-й стор.).

За підсумками 1994 року митники Хмельниччини перевірили більше 21 тисячі вантажних відправок. Завдяки діяльності митників у державну казну цього року надійшло 100 млрд. крб.

І хоч законодавча база слабка і обійти закон легко, митники завдяки своїм знанням і навичкам перетинають дорогу нечесним ділкам. Тільки за минулий рік митники перешкодили вивезенню товарів різного асортименту, культурних та історичних цінностей, незаконному перевезенню валюти на мільйони карбованців. Та найважчий тягар сьогодні для митників — контроль за дотриманням бартерних угод. Бо безліч усього з держави вивозять, а назад, у багатьох випадках, — не ввозять нічого — ні грошей, ні товару. Це завдає відчутного удару економіці України. Тільки у 1994 році з України без адекватного повернення вивезено на десятки мільярдів карбованців стратегічної сировини, продуктів харчування, товарів народного споживання. За кожним таким випадком митники оперативно інформували правоохоронні органи. Порушено цілий ряд кримінальних справ, в Україну повернуто значну частину прихованої валюти.

Крім цього, митники контролювали дотримання законодавства і окремими громадянами. За 145 митними справами стягнуто у бюджет держави більше 2 млрд. крб.

Тепер перед митниками нові проблеми і нові пошуки. Але в міру своїх зусиль і законодавчих можливостей працівники митниці справляються з роботою. І дякувати за це слід, у першу чергу, таким висококваліфікованим фахівцям, як Михайло Іванюк, Юрій Стародуб, Олег Гоя, Олег Кучер, Наталія Кріпацька, Олексій Шадловський.

Людмила КСЬОНДЗ.

ПОМИЛОЧКА СТАЛАСЯ

30 листопада 1994 року наша газета надрукувала матеріал «Навмисно не придумаєш», де було зазначено, що поїзд № 664 сполученням Луцьк—Київ обслуговує поїзна бригада Львівської залізниці. Як з'ясувалося, цей поїзд обслуговує поїзна бригада Київського резерву провідників Південно-Західної залізниці. Тому редакція вибачається перед нашими читачами та залізничниками за допущену помилку.

Правління, колективи підприємств Українського фонду винахідницької діяльності висловлюють глибоке співчуття голові Правління Свирчевському В.І., його родині і близьким з приводу тяжкої втрати — смерті матері **Таміли Станіславівни**

Книжковий кіоск

Отака історія рідного народу...

«...Нашу, українську, історію довгі віки безбожно перекручували, бо від княжих часів і ще донедавна, за винятком буквально кільканадцяти місяців, на нашій землі панували чужинці. Багато чого з тієї історії вони привласнювали собі, ще більше — замовчували. В останні десятиріччя цікавитися правдивою історією України — означало наражатися на тюрму, а то й на смерть. Робилося все для того, щоб українська нація забула себе, — щоби її всеціло поглинула пануюча імперія», — пише в короткому вступному слові до «Малої історії України-Русі» професор Михайло Шалата, запрошуючи юних читачів до захоплюючої мандрівки в глибини століть рідної держави.

Науково-популярний нарис В'ячеслава Цвєткова «Мала історія України-Русі» — один з перших правдивих підручників з історії нашої держави, що побачив світ у львівському видавництві «Каменяр». Увесь стотисячний наклад книжки, як повідомляє його автор, розповсюджується безкоштовно серед школярів. Перевага надається дітям з центральних та південно-східних теренів України.

Придбати потрібну кількість підручників за попередньою домовленістю можна за такою адресою: Тернопільська область, м.Бережани, вул. Комарова, 20. Раєвському Івану. Телефон 2-17-65.

Наша література у світовому контексті

Понад півстоліття тривала наукова робота Дмитра Чижевського в діаспорі і стільки ж часу його ім'я на материковій Україні значилося в списках найзапекліших «ворогів свого народу». Працям ученого відвели найнадійніший закут у спецсховищах радянського кагебе, а на його мудру голову десятиліттями сипались прокльони і з університетських кафедр, і з академічних підмостків, і з партійних трибун. Професор Михайло Наєнко згадує, що коли в 1956 році видана в Нью-Йорку «Історія української літератури» потрапила в Україну, то в більшовицькому середовищі філологів зчинився справжній переполох. Академік О.Білецький у першому числі журналу «Радянське літературознавство» за 1957 рік недвозначно застеріг, що ця «Історія...» є такою ж диверсією, як повітряні розвідувальні кулі, що буцімто запускаються із Заходу на радянську територію, чи брехня радіостанції «Голос Америки».

І ось майже через сорок років «Історія української літератури» Дмитра Чижевського, в якій український літературний процес розглядається у контексті світової літератури, нарешті прийшла до читача в незалежній Україні. Видало книжку мале приватне підприємство «Презент» (Тернопіль, вул. Кардинала Сліпого, 3) за участю товариства з обмеженою відповідальністю «Феміна» (Київ, а/с 861). А вже згаданий професор М.Наєнко написав передмову до праці Дм. Чижевського і фахово відредагував.

Спочатку помирися зі своїм братом

Відомо, що коли ми «тримаємо в собі зло», то це підвищ[ує] наш кров'яний тиск. Що коли ми дозволяємо вихлюпнутися назовні нашому гніву, то потім докоряємо собі, а наша залізна мовчанка лише зміцнює почуття ворожості й заздрості.

Є помилкою й те, якщо ми умисне виливаємо назовні наш гнів і агресивність, щоб криком і лайкою полегшити собі душу. Гнів і зло безпосередньо пов'язані з гріхом і невірним мисленням. Либонь, краще набратися сміливості й поговорити з начальником або партнером, який гнітить тебе. Той, хто «ковтає» проблеми, той легко може образити іншого. Або ж сам захворіє, якщо його душу постійно щось «гризтиме».

Христос однозначно звелів нам: «Якщо твій брат согрішить проти тебе — піди і з'ясуй це з ним наодинці». Один віруючий так пояснив це: «Не має значення, чи образили тебе, чи ти образив когось. Ти маєш зробити перший крок до примирення. Цей крок залежить від тебе!» Йдеться не про покарання, не про самозахист, не про наступ чи про власну перевагу — йдеться про примирення. «Спочатку піди ти і помирися зі своїм братом». «Ні, він образив мене, хай же і прийде першим!» — ця думка цілковито хибна. Той, хто все «ковтає» і не шукає примирення, той стає агресивним, депресивним, заздрісним. Ми платимо за наш гріх високою ціною — неспокоєм нашої душі.

Якщо бажаєте більше дізнатися про Бога і про вічне життя, ми вишлемо Вам безплатно Святе Євангеліє.

Надсилайте ваші листи на адресу: 293780, Львівська область, м. Трускавець, вул. Роксолани,10. Християнська місія «Вістка миру».

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, В. ЖЕЖЕРА, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 509173.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311009.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України». Віддруковано на папері «Зовнішспецпостачінвест ЛТД» (тел. 441-84-50).